

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ФІЛОЛОГІЇ ТА МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

До захисту допустити:

Зав. кафедри

«__» _____ 20__ р.

Кваліфікаційна робота

за освітнім ступенем «Магістр» на тему:

**«Комп'ютерні технології у викладанні
літератури в 5-9 класах загальноосвітньої школи»**

Студентки факультету філології та
масових комунікацій
спеціальності «Середня освіта. Українська
мова і література»
освітнього ступеня «Магістр»
Задорожньої Анастасії Русланівни

Науковий керівник:

Нікольченко Марія Владиславівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології

Рецензент:

Наумова Тетяна Михайлівна,
кандидат філологічних наук, доцент,
кафедри української мови та словянської
філології ДВНЗ «Приазовський державний
технічний університет»

Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою _____

Секретар ЕК _____

«__» _____ 201__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ	6
1.1. Специфіка використання комп'ютерних технологій на уроках української мови і літератури	6
1.2. Доцільність застосування ІКТ на уроках української мови і літератури.	10
1.3. Медіаосвіта на уроках української літератури.....	15
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 5-9 КЛАСАХ.....	21
2.1 Використання ІКТ у навчальному процесі.....	21
2.2. Проєктні технології під час сучасного уроку літератури.	24
2.2.1. Види проєктів.....	24
3.1. Особливості дистанційного навчання в сучасному навчальному процесі.	29
3.2. Інформаційні технології в дистанційному навчанні.....	31
3.3. Ефективність та переваги дистанційного навчання	35
3.4. Конспекти уроків.....	53
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	69

ВСТУП

Актуальність дослідження. Якість науки та освіти є гранично важливими аспектами в сучасному світі, оскільки розвиток саме цих галузей є показником рівня розвитку всієї країни. Сучасний світ є динамічним, тому молодь краще реагує на нові технології, які використовує вчитель у навчанні, саме на те, що є актуальним, сучасним та відповідає суспільним тенденціям. Використання нових засобів у навчанні змінило і форму безпосередньо навчання. Комп'ютеризація уроків української літератури змінила сутність навчання, комп'ютер під час вивчення різних навчальних дисциплін став вже не просто друкарським засобом, а перетворився на повноцінне навчальне знаряддя.

У житті надшвидкісного доступу шлях до отримання нової інформації також повинен бути таким. Програмне забезпечення для комп'ютера та Інтернет-ресурси мають стати невід'ємною складовою занять. Отже, слід говорити, що такі знаряддя змінили звичайну форму курсів на демонстрації, експерименти, спостереження тощо. Заняття знайомлять учнів з новими темами, аспектами, візуальною або слуховою інформацією.

Мультимедіа – це поєднання текстів, звуку, відео, графіки та анімації, сучасних комп'ютерних інформаційних технологій в комп'ютерах. Свої власні способи вираження, покликані забезпечити оптимізацію навчального процесу, є у всіх частинах програми.

Мультимедійні програми як навчальні засоби можуть зробити навчання більш якісним: школярі отримують інформацію щодо комп'ютерних систем шляхом індивідуального «діалогу», згідно з некерованими сценаріями він постійно змінюється з огляду на індивідуальні особливості кожного учня, саме тому навчальний процес постійно модернізується та доповнюється технологіями комп'ютерного навчання на власний розсуд учителя, що забезпечує нові можливості для організації паралельного навчання та

контролю знань. З іншого боку, це допомагає вчителям організувати навчальний процес.

На розвиток сучасної дитини активно впливають мультимедійні засоби, що має змогу посилити навчальний процес, надати йому нової сили, гнучкості та покращити орієнтацію. Тому питання відбору інформації, правильної та своєчасної презентації пов'язані між собою. Новий метод змісту навчальної програми відповідно до стандартів загальної середньої освіти формує комунікативні, мовні, літературні компетентності у процесі навчання, де вчитель має бути взірцем носія українського духу.

Учитель української літератури у третьому тисячолітті є дослідником: для нього важливо знати широкий спектр професійної інформації, розуміти сучасні наукові концепції та вміти залучати дітей до вивчення матеріалу та розвитку в освіті.

Для сучасної молоді форми вираження та лексика вчителів має значний вплив. Сучасний учитель повинен мати глибокі знання з мови та літератури, бути творчою і небайдужою особистістю. Набуті знання мають ґрунтуватися на національних освітніх традиціях. Спрямування думок, інтелект, пам'ять, чуття мови – це риси вчителя, носія культури.

Об'єкт дослідження: інноваційні технології навчання.

Предмет дослідження: використання комп'ютерних технологій у викладанні літератури в 5-9 класах загальноосвітньої школи.

Мета роботи: перевірка можливостей і форм використання комп'ютерних та інших інноваційних технологій при проведенні уроків української літератури.

На реалізацію поставленої мети зорієнтоване розв'язання таких **завдань:**

- аналіз, узагальнення та критична оцінка наукових, навчально-методичних фахових джерел з питання;
- використання різних наукових методів для аналізу використання інформаційних засобів та технологій на заняттях;

- опис доцільності використання ІКТ у курсах літератури;
- доведення ефективності способів та прийомів використання комп'ютерних технологій у викладанні предмету;
- напрацювання практичних рекомендацій щодо використання комп'ютерних технологій у викладанні літератури.

Методи дослідження, використані в магістерській роботі: аналіз наукової літератури; дефінітивний метод (уточнення термінологічного апарату з проблеми аналізу); герменевтичний метод; типологічний метод; проблемно-пошуковий метод; метод створення проєктів.

Доказовою базою магістерської роботи є спостереження за навчальним процесом; опитування викладачів та учнів; інтерв'ю.

Новизна роботи полягає у тому, що на сьогодні існують лише поодинокі дослідження доцільності використання інформаційних та комунікаційних технологій у навчанні української мови та літератури у старших класах.

Практичне значення дослідження полягає у розробці та фактичному втіленні комп'ютерних моделей навчання під час викладання літератури. Матеріал магістерської роботи може бути критично осмисленим та використаним під час уроків української літератури в закладах загальної середньої освіти.

Структура роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку літератури (48 позицій). Загальний обсяг роботи – 73 сторінки.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Специфіка використання комп'ютерних технологій на уроках української мови і літератури

Застосовувати комп'ютерні технології можна різними способами, залежно від чинників, найбільш вагомими з них є: потреби конкретних курсів, вміння різних курсів та наявність сертифікованих курсів у середніх школах. Серед цих методів ми використовуємо такі типи:

- інформаційні технології;
- електронний підручник;
- аудіо, відео, анімація.

Інформація здійснює найбільший вплив на людину, що одночасно відгукується у декількох органах сприймання, і чим сильніша пам'ять, тим більше перцептивних каналів активується. Тому у сьогоdnішньому початковому процесі значну роль відіграють мультимедійні засоби, які вражають своєю потужністю, якістю початкових програм та комп'ютерних систем. Ще Я.А. Каменський у своїй праці «Велика дидактика» писав: «...Усе, що тільки можна, давати для сприймання чуттям, а саме: видиме для сприймання зором, чутне слухом, запахи нюхом, доступне дотикові через дотик. Якщо будь-які предмети відразу можна сприйняти кількома чуттями, нехай вони відразу сприймаються кількома чуттями...» [5, с. 213].

Комп'ютери не лише сприяють розвитку самостійності та творчості здобувачів освіти, але їх використання може також дозволити вам змінити технологію надання та здобуття освіти, зробити уроки цікавішим та запам'ятовуючими. Комп'ютер активізує діяльність викладачів та учнів у класі, сприяє отриманню учнями більш чіткого розуміння матеріалу, яке досягається шляхом наочного демонстрування матеріалу, та

індивідуального підбору матеріалу для навчання, розвитку індивідуальних або групових навичок, утворення зв'язку між іншими предметами.

Сучасних дітей складно здивувати, особливо якщо вони не цікавляться даним предметом, що використовують мультимедійні технології, навчальний процес має такі переваги: учні засвоюють матеріал краще, зацікавленість у предметі зростає, матеріал обирається індивідуально, учні можуть виражати свою індивідуальність через створення власних проєктів (вебсайтів, презентацій та інших робіт), використовувати відео- та аудіо- роботи, завдяки чому підвищується активність учнів, створюються всі умови для підвищення самооцінки дитини та вираження себе як особистості.

Проведення заняття на якому будуть використані комп'ютерні технології не лише підіймає інтерес учня до теми уроку, а й викликає інтерес до інших курсів. Учень, який готується до такого заняття, вчиться демонструвати свою роботу перед класом, формулювати свою власну думку та презентувати її. Дитина стає більш впевненою. Під час такого уроку у дитини формуються навички роботи з технологічними засобами, які неодмінно знадобляться їй у професійній діяльності та побуті.

Курси з використанням мультимедійних технологій вимагають від викладачів великої підготовчої діяльності. Викладачі зобов'язані використовувати різні програми: графіку, анімацію, редактори, програми для створення презентацій, програми для обробки аудіо та відео тощо. Можна відображати інформацію у вигляді відео, презентацій, веб-сторінок з різними відео.

Головна мета курсу української мови і літератури полягає не лише в тому, щоб бути сучасним у комп'ютерному світі, який постійно змінюється, а в тому, щоб виховати в учнів інформаційну культуру, забезпечити передумови для здобуття рівня у комп'ютерній та мовній грамотності, від якого діти матимуть змогу відштовхнутись у майбутньому та використати ці знання у ЗВО та у будь-якій професійній діяльності. Акцент також робиться

на розумінні основних принципів роботи з технічними засобами, які дозволять учням свідомо та ефективно користуватися комп'ютерами для вирішення будь-яких задач. [5, с. 24].

Використання комп'ютерних технологій полягає у відточені навичок грамотності здобувачів освіти, а передусім таких як написання літературних диктантів, які оновлюють навички як теоретичні, так і орфографічні. Можна запропонувати учням та вчителям використовувати електронні посібники, підручники, хрестоматії та методичні матеріали, які затверджені Міністерством освіти і науки України для навчального процесу, наприклад: Українська література. 8 клас. Хрестоматія; «Методичні матеріали до уроків української літератури (з мультимедійними додатками)» [2, с.30]; інші.

Можливість скористатися електронними підручниками урізноманітнює роботу вчителя, наочне демонстрування об'єктів та процесів, які відбуваються в літературі, включаючи відео, здатність розпізнавати рівні успішності учнів, диференціацію, персоналізацію навчання, розвиток та демонстрування літературних знань, формування позитивного ставлення до вивчення літератури та оперативний самоконтроль учнів під час вправ та контрольних робіт.

Ширше поле для роботи над додатковою літературою, виконання ігор з літератури, тестів для контролю знань самого себе та вправ для закріплення навичок учнів мають підручники (електронні).

У процесі вивчення матеріалу з української літератури варто приділяти увагу й сучасним віртуальним можливостям Інтернет-ресурсів. Одним із таких інноваційних технологій є відвідання музеїв України у віртуальних мережах, таких як: Музей-садиба Івана Котляревського у Полтаві; Літературно-меморіальний музей Г. Сковороди; Національний військово-історичний музей України; Музей Лесі Українки в Ялті; Львівський літературно-меморіальний музей Івана Франка; У Дніпрі Музей українського живопису; Українське мистецтво ХХ століття у Львові; Національний музей-заповідник М.В. Гоголя, інші.

У процесі вивчення української літератури варто скористатися сучасними можливостями Інтернету, такими як такі веб-сайти: класична українська література; сучасна світова поезія, критичні матеріали про письменників; поезія; Твори українських письменників, які були репресованими; Твори українських та зарубіжних письменників; Бібліотека давньоукраїнської літератури, оригінали, переклади, огляди та історична інформація.

Тому мультимедійні програми особливо впливають на рівень освіти та розвитку, завдяки їм можна посилити навчальний процес, надати йому гнучкості та зміцнити зв'язок між навчальним предметом та школярем, тому питання відбору інформації, правильного та своєчасного подання пов'язані.

Досвід використання мультимедіа в закладах загальної середньої освіти свідчить про необхідність створення власного для навчання. «В інститутах для вчителів проходяться виставки передового педагогічного досвіду, де викладачі продемонстрували їх розробки комп'ютерних способів навчання»[7, с. 55]: з посібників (аудіо, відеозаписів, графіків, алгоритмів, формул, таблиць та ін.) тестові програми для контролю знань, електронні презентації, веб-сторінки та фільми. При моніторингу цього матеріалу можна виявити такі дві проблеми: недостатнє забезпечення комп'ютерами навчальних закладів та володіння інформаційно-комунікативними технологіями викладачами на низькому рівні.

У наш час важко уявити, що сучасні класи літератури не передбачають можливість використання, а їх використання допомагає сформувати справді розвинутого читача, який знається на найновіших технологіях для пошуку, отримання та використання когнітивної інформації. Крім того, використання Інтернету сприяло розвитку сфери волі школярів, підвищило їх інтерес до пізнавальної та інтелектуальної діяльності та мотивує до ознайомлення художніми творами. Ці новітні технологічні засоби також відіграють важливу роль у модернізації навчального процесу, вдосконаленні

професійних навичок роботи вчителів та науково-методичний рівень культури.

1.2. Доцільність застосування ІКТ на уроках української мови і літератури

Суспільство і час поставили перед закладами освіти нові завдання, і вирішення цієї проблеми вимагає нових систем навчання. «Курси постійно змінюються, і постійно з'являються нові підручники, технології та моделі навчання, які вимагають від викладачів оволодіння та застосування інновацій на практиці» [7, с. 89].

Що в галузі освіти приносить інформатизація, зокрема, вчителям?

По-перше, зміст та форма навчального процесу зазнали суттєвих змін.

По-друге, це організація, яка вирішує інтенсифікацію та індивідуалізацію навчання, формування пізнавальних навичок учня та покращення навчального процесу.

Комп'ютерна технологія навчання – це шлях отримання та передачі учням матеріалу, а її засобами є комп'ютери.

Комп'ютерні технології можуть бути втілені у більшості варіантах, і я використав один із них на курсі.

Інноваційні технології дозволяють поєднувати теоретичні знання з практикою, текстовими та візуальними матеріалами, графіку, відео, мову та музику для створення реального середовища та обміну ідеями. Вони забезпечують учнів активною (словесною та невербальною) діяльністю, тренувальними вправами та контролем типів гнучкості та змін у процесі вивчення української літератури, реконструює діяльність та здатність розвивати критичне та творче мислення, розширюють способи отримання, засвоєння та відтворення інформації, моделюють ситуації спілкування та в цілому роблять курси української літератури привабливими та захоплюючими для учнів.

Завдяки новим інформаційними технологіями відбуваються покращення якості вивчення літератури шляхом:

- активізації та персоналізації навчального процесу шляхом використання отриманого матеріалу;
- методи та форми, орієнтовані на комунікативну, розвивальну, активну та індивідуальну освіту;
- синтезування різних видів навчальної діяльності; формування в учнів бачення предмету.

Під час використання комп'ютерних та інформаційних технологій на заняттях української літератури у вчителя виникає декілька запитань, які окреслюють проблемну ситуацію, а саме:

- Чи можна використовувати комп'ютерні технології у навчальній літературі?;
- Який спосіб допоможе найкращим способом досягти взаємодії з інформацією та комп'ютерними технологіями в літературних дослідженнях?;
- При використанні комп'ютерних та інформаційних технологій для навчання, як треба змінити програму?

Використання комп'ютерних технологій на уроках української літератури підвищує продуктивність навчання, піднімає рівень зацікавленості та посилює мотивацію, покращення рівня знань учнів, творчого мислення, комунікативних та мовленнєвих вмінь та пристосування до будь-яких ситуацій.

Використання комп'ютерних та інформаційних технологій на курсах української літератури показує, що є такі привілеї в процесі та на кожному уроці, що призводять до організаційних змін, а саме: економія часу та підготовці до них; також на виконання завдань, у цьому і є зручність; технічні можливості дозволяють будувати будь-який тип навчальної програми та більшою мірою використовувати різні типи навчального процесу школярів.

Комп'ютери можна використовувати на всіх етапах навчальної роботи: під час витлумачення нового матеріалу; закріплення, тримати під контролем

досягнення у навчанні. Під час вивчення нових матеріалів на уроках. У класі комп'ютер виконує роль викладача, а саме:

- є носієм інформації;
- наочні посібники, як нова ступень з мультимедійними функціями та телекомунікаціями;
- «засоби діагностики та контролю» [17, с. 34].

З появою комп'ютерних технологій розширились і можливості вчителів, з'явилися нові матеріали, які в минулому треба було відшукувати, а сьогодні вони знаходяться на одному носії, нові форми навчальної роботи, які роблять заняття яскравішими та захоплюючими, наповненими змістом та емоціями.

В сучасному світі ніхто вже і не сумнівається, що інформаційні та комп'ютерні технології невід'ємна частина навчального процесу, вони роблять заняття більш продуктивними та активізують роботу учнів. За допомогою комп'ютера можна втілювати свої задумки, вести заняття досліджуючи тему, віртуальні екскурсії у світ літератури та окремих людей, втілення своїх проєктів (розробка власних комп'ютерних проєктів, що дозволяє їм поглибити свої знання).

Підкресліть, що формування голосових здібностей за допомогою інноваційних технологій вимагає від людей пам'ятати 20% того, що вони чують, 40% того, що вони бачать, 60% того, що вони бачать і чують, і 80% того, що вони бачать, чують і завершують самостійно. Формування мовних здібностей включає організаційну форму, метод та засіб навчання української літератури. Знання періодів розвитку літератури, поєднання засобів, правильне їх демонстрування, побудова власних суджень та розбір текстів.

Ще Я.А. Коменський у праці «Велика дидактика» писав: «...Все, що тільки можна, давати для сприймання чуттям, а саме: видиме для сприймання зором, чутне слухом, запахи нюхом, доступне дотикові через дотик. Якщо будьякі предмети можна сприйняти кількома чуттями, нехай вони відразу сприймаються кількома чуттями... Можливості викладання з

використанням мультимедійних засобів навчання, на курсах української мови та літератури, можна коротко визначити таким чином» [20, с. 33]:

- посилити мотивацію навчання;
- посилити навчальну діяльність учнів, посилити їх роль як основного суб'єкта навчальної діяльності (вміння вибирати порядок навчальних матеріалів, визначати ступінь та характер допомоги тощо).
- персоналізація навчального процесу в якому можна користуватись базовими та допоміжними матеріалами для опрацювання, які розширюють межі самостійного опрацювання матеріалу учнями;
- різноманітні форми подання інформації;
- різноманітні типи навчальних завдань;
- створити атмосферу, яке дозволяє школярам «зануритися» в уявний світ літератури;
- постійне використання ігрових технологій;
- забезпечити негайний зворотний зв'язок та можливість самостійно висловлювати свої ідеї;
- застосовувати фрагменти навчальної діяльності у життя [17, с. 35].

Використання інформаційно-комунікативних технологій допомагає школярам засвоїти та обробити значні обсяги матеріалу за короткий проміжок часу. Фактичне сприйняття презентаційного матеріалу в 60 000 разів швидше, ніж прочитаний текст. Використовувати презентації у процесах вивчення української мови та літератури дозволяє визначити фактори, які мають вплив на ефективність навчальної роботи:

- посилення впливу на аудиторію, сприйняття стає більш продуктивним;
- розуміння та сприйняття поданої інформації;
- довготривала пам'ять матеріалу;
- ймовірність збільшення зробити правильних висновків та узагальнення;
- скоротить час на вирішення проблеми [17, с. 36].

Приклади мультимедійних курсів (на основі власного досвіду):

1. Курс мотивує до вивчення матеріалу. Під час цього періоду я створила проблемну ситуацію за допомогою проблемного питання (використання мультимедійної дошки).

Ви можете задати таке запитання: чого ви очікуєте від сьогоднішнього курсу?

2. Оголосіть тему та завдання заняття.

Основа для засвоєння матеріалів: обробка концепцій, невеликих фрагментів тексту, що містять навчальну інформацію, відео, аудіозаписи, фотодокументи, таблиця, схема.

Порівнюючи з класом, у якому не використовують комп'ютери, мультимедійні технології дозволяють студентам надавати більше інформації.

Основна частина курсу може включати діалоги, групові та творчі звіти про окремі завдання. Також використовуються традиційні методи роботи та стилі навчання та навички.

Структура уроку складається з роздумів про почуття (наприклад, що вам найбільше подобається на курсі), діяльність школярів (наприклад, чи обґрунтована діяльність, завдання, що використовуються в навчанні), а школярі відтворюють основні концепції курсу через слайд-шоу.

Я вважаю, що систематичне використання комп'ютерів у класі, включаючи системи презентацій, допоможе:

- покращити якість використання наочних посібників у навчанні;
- підвищити ефективність роботи в класі;
- впровадження міждисциплінарних зв'язків;
- організація заходів для підбору матеріалу для занять;
- логічна подача інформації з за допомогою електронних підручників значно покращує рівень знань учнів;
- поліпшити стосунки між викладачами та дітьми, особливо з дітьми, які цікавляться інформатикою більше, ніж мовою та літературою;

Застосування інформаційних та комп'ютерних технологій дійсно робить курси цікавими та модерними, а резюме об'єктивними та своєчасними.

Головною метою вчителів, що використовують інформаційні та комунікативні технології в класі, є створити позитивних та сприятливих умов, які сприяють пізнавальній діяльності, а її успіх значною мірою залежить від різноманітності когнітивних просторів.

Однак використання ІКТ має свої недоліки: традиційні інструменти (крейда та дошка) не можна повністю замінити, і для підготовки цих курсів займає тривалий час. Процес включає деякі пункти: окреслення занять, які можна проходити за допомогою комп'ютера, організація таких курсів, вибір навчальних та наочних матеріалів. Тому важко навчитись використовувати інформаційно-комунікаційних технологій у кожному класі, але в наш час важко уявити заняття без використання цих технологій.

На мою думку, основним завданням використання ІКТ в дослідженнях української мови та літератури є підвищення пізнавального інтересу учнів до вивчення предмету та підвищення ефективності їхнього оволодіння.

1.3. Медіаосвіта на уроках української літератури.

Відповідно до вимог національних стандартів до базової та повної загальної середньої освіти, основним завданням викладання української літератури є виховання в учнів відповідних та розумних комунікативних навичок у використанні мови у різних життєвих ситуаціях та сферах спілкування.

Відповідно до концепції нової української школи, інформаційні та цифрові компетенції є однією з десяти компетенцій, які забезпечують впевнене використання комп'ютерів для створення, пошуку, обробки та обміну інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) в роботі, публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна та медіаграмотність є базовими знання у програмуванні, алгоритмічному

мисленні. Ці знання допомагають зрозуміти етику використання інформації [2].

Ознайомлення з принципами медіаграмотності, основою медіаосвіти є принцип критичного мислення.

Критичне мислення – складне багаторівневе явище. Критичне мислення дає змогу вільного використання розумових стратегій та операцій, що допомагає формувати обґрунтовані висновки та оцінювати ситуацію, приймати рішення. Якщо говорити про можливість мислити критично з педагогічної точки зору, то можна охарактеризувати його як цілісна система процесів при яких людина здатна на:

- аналіз, порівняння, синтез, проводити оцінку інформації отриману з будь-якого джерела;
- виявлення проблем та правильне їх оцінювання;
- формування гіпотез та оцінка їх актуальності;
- прийняття правильного рішення [3].

На сьогодні існує ряд проблем з зосередженістю учнів на темі уроку, що пов'язано з залежністю до телефонів та ігор. Свідомість дитина містить дуже багато інформації, яку вони не завжди правильно сприймають, трактують та оброблюють. Через цю проблему на уроці вчитель втрачає досить багато часу на заспокоєння учнів та переведення їх думок на сприйняття нового матеріалу.

У сучасному інформаційному світі вчителі повинні виступати в ролі «провідників». Не менш важливо звернути увагу на те, що думка викладача для учнів не завжди є авторитетною. Викладач повинен відтворити навколо себе атмосферу в якій кожен зможе спокійно себе почувати та співпрацювати та взаємодіяти з усіма учасниками освітнього процесу. Саме тому є важливим використання медіаосвіти на уроках української літератури для роботи з навчальними матеріалами. Існує безліч педагогічних прийомів для проведення уроків, розбору нових тем, які пристосовані до кожної ситуації. Можна деякі розглянути.

Для того, щоб ці прийоми були цікавими для учнів учитель повинен використовувати в своїй роботі те, чим підлітки «живуть». Саме для цього і треба залучати гаджети. Робота з QR-кодом є одним із засобів з яким можна працювати на заняттях, він спонукає дітей працювати з різними джерелами. З його допомогою кодуються будь-які тексти, завдання, гра та інше.

Віртуальна реальність у вигляді віртуальної екскурсії дає змогу учням побачити власними очима об'єкти, які дійсно існують та відтворити конкретну добу. Завдяки цим технологіям у будь-який час можна відвідати музеї, які знаходяться у різних кутках нашої країни. Завдяки цьому прийому діти займаються пошуковою діяльністю, дослідженнями, аналізом, порівнянням.

Практика «Створення сторінки в соціальній мережі» дуже цікава студентам. Спочатку студенти вважали, що це просто захоплива гра, але насправді, щоб створити сторінку, вам потрібно обробити та проаналізувати багато інформації, бажано інформації з різних джерел, для відбору необхідних матеріалів. Цю вправу можна використовувати в курсах української літератури та мови.

Залежно від теми, зміст сторінки також змінюватиметься, зосереджуючись на основних аспектах. Учні можуть заздалегідь підготувати деякі матеріали або створити сторінку одразу на уроці.

Діти також захоплюються такими вправами, як дизайн обкладинки та плакатів. Створюючи його, діти не тільки використовують знання, отримані з різних джерел, а й використовують творчі здібності для адаптації до інформації. Нарешті, символи, цитати, обрані учнями, та їх актуальність мають бути обговорені. Його можна створити за допомогою звичайного паперу, олівця та Інтернет-ресурсів.

Китайські вчителі активно використовують екранізації програмних творів, але ніколи не дотримуються принципу «читання без читання». Перегляд фільму допомагає вам порівняти авторський текст з поясненням

режисера та власними поглядами на подію. Герої, сюжетні лінії та зображення повинні бути порівняні та описані.

Учні також люблять творчі інтерв'ю з письменниками та літературними героями. Ця вправа вимагає глибокого розуміння конкретного питання, тобто вивчення кількох джерел, які можуть надати суперечливу інформацію, критичне розуміння її змісту, підготовку запитань, висунення власних думок та їх демонстрацію, якщо це необхідно, Аргумент.

Подібно до цієї вправи є завдання створити підводку для телешоу з урахуванням деталей каналу та телешоу.

Приклад такого завдання. Урок української літератури 9 класу за темою «І. Котляревський. «Наталка Полтавка». Наталка – це втілення найкращих характеристик українських жінок. Запитання з варіантами вибору. Учні поділяються на групи по чотири особи, наприклад: 1 група – Т.В. канал «Інтер», телепрограма «Слідкуй за всіма», група 2 – телеканал «Україна», телепрограма «Говорить Україна», група 3 – телеканал «СТБ», програма «Психічна війна», група 4 – телеканал «1+1» програма «Потужність влади».

Необхідно звернути увагу на деталі програми, придумати назву проблеми, головного героя, можливих експертів, підводку та оголошення. Тема: «Ставлення до примусового шлюбу крізь призму твору «Наталка Полтавка»».

Цікаво дозволити студентам самотійно виконувати роль маніпулятора. По-перше, познайомте дітей з творчими прийомами маніпуляції, такими як реклама. Кожна технологія підтверджується прикладами. Потім завдання студента – використати операцію для створення реклами творів, героїв та об'єктів певної цільової аудиторії.

Діти також люблять грати в Шерлока Холмса. Наприклад, завдання полягає у використанні малюнків, які описують персонажа та ситуацію, пов'язану з ним, для визначення імені героя.

Приклад такого завдання. Тема 11 класу уроку української літератури - «образ цілого» та єдність біології, духу та суспільства в романі Підмогильного «Місто».

За допомогою малюнків закодували жінок головного героя у романі Степана Радченка «Місто».

Під час роботи ми критично сприймаємо інформацію, аналізуємо та згадуємо основну інформацію та сюжети, пов'язані із зображеннями.

Ще один вид роботи, яка працює з учнями – це копірайтинг.

«Сценаризм (з англійських етюдів для писарів, проза) - це спосіб оповідання або пояснення, що супроводжується графічним описом основного змісту зазначеного змісту. Це виявився ефект паралельного наслідування, тобто коли ми слухаємо історію чогось, ми бачимо графічну відповідність речі, яку слухаємо» [8, с. 96].

Основна мета підкреслення – допомогти вам краще зрозуміти зміст і запам'ятати значення нової інформації за допомогою візуалізації. Окрім презентацій, таблиць та діаграм, ми також створюємо та пишемо історії з учнями.

По-перше, щоб створити сценарій для кожного персонажа, вам потрібно створити символ, мітку, яка буде кодувати основну інформацію, характеристики та характеристики персонажа.

Наприклад, Лукаша, головного героя казкової події Лесі Українки «Лісова пісня» можна зобразити у вигляді флейти, яка поділена на дві половини, половина якої – серце, а друга половина – гроші. Климко з однойменного роману Григора Тютюнника, як мішок з сіллю, вчитель-святкова сукня. Все залежить від фантазії учнів, але ці оцінки повинні відповідати змісту тексту. Учні із захопленням надавали свої символічні коди, підкреслюючи те, що вони вважали найважливішими характеристиками героїв. Другий етап – окреслити сюжет, використати основні маркери героїв і водночас знову розповісти про основні події, зобразити героїв, його поведінку, висловити свою думку, висловитися щодо конкретної ситуації та

запропонувати власну Рішення. Найбільш необхідні не тільки міцна освіта, а й Його пильність та відданість справі.

Висновки до 1 розділу. Слід зазначити, що курси української мови та літератури з використанням елементів медіаосвіти не лише формують медіаграмотність учнів, а й сприяють розвитку дисциплін та ключових здібностей, передбачених національними стандартами. Основні методи та вправи для роботи з учнями, описані у статті, допомагають виховувати людей, здатних критично сприймати інформацію, аналізувати та коригувати інформацію, а також допомагати відчувати себе активним творцем медіатексту. Перспективою подальших досліджень може бути пошук шляхів підвищення професійних здібностей вчителів української мови та літератури у відборі, аналізі та створенні медіатекстів.

РОЗДІЛ 2.

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ІКТ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 5-9 КЛАСАХ

2.1. Використання ІКТ у навчальному процесі

Ідеал сучасного навчання – це людина, яка має не лише енциклопедичну пам'ять, але й гнучкий розум, може швидко реагувати на все нове, має чіткі потреби в розвитку, гарні навички орієнтуватись у сучасних технологіях та творчі здібності.

Тому зростає попит на особистісно орієнтовані інноваційні методики викладання.

На відміну від звичайних курсів, метою яких є набуття знань, умінь та навичок, курси, що використовують інноваційні технології, найповніше враховують інтереси, уподобання та здібності кожного школяра. Ці курси поєднують досвід традиційних занять - сприйняття, вивчення, розуміння та узагальнення нових матеріалів, але й приймають незвичний формат.

Вивчаючи українську мову та літературу, слід активніше використовувати сучасні технології: ігри, мультимедіа, проекти, інтерактивні типи у роботі, що стимулюють творчу діяльність учнів.

Педагоги сходяться на думці, що ігри мотивують вивчати матеріал з української мови і літератури.

Василь Сухомлинський стверджував, що «гра – це іскра, яка запалює вогник допитливості та зацікавленості» [10, с. 56]. Завдяки іграм і пасивні учні швидко беруть участь у грі. Ігри допомагають закріпити навчальні матеріали та розвинути уяву в нових умовах. Ігровий тур допомагає зрозуміти та закріпити новий матеріал, сюжетні та рольові ігри, в яких інсценізуються події, а школярі виконують визначені ролі. Також можна використовувати змагальні ігри, включаючи всі види навчальних ігор. Класні ігри виконують пізнавальну, комунікативну та розвивальну функції та створюють дружнелюбну атмосферу. Завдяки грі відбувається соціалізація та

вдосконалюються навички співпраці, учні вчаться бачити ситуацію очима інших, а також дозволяє отримати досвід, який неодмінно знадобиться для подальшого життя.

Ефективність вивчення рідної мови значною мірою залежить від чіткої і ретельної організації навчального процесу, а також від здатності враховувати психологічні та фізіологічні особливості учнів. Використання ігор під час навчання може сприяти спонтанному запам'ятовуванню мовних матеріалів та формуванню міцних навичок усного мовлення. У грі також реалізовані інші функції – навчання рідною мовою, стимулювання та підтримка інтересу учнів до вивчення мови і літератури, а також розвиток пам'яті, мислення та уяви у дітей у процесі.

Гра є навчальним засобом, який активізує психологічну діяльність учня, дозволяючи зробити навчальний процес привабливим та цікавим.

Враховуючи мету ігор, їх можна розділити на три групи: навчальна група, група, призначена для перевірки рівня здібностей учнів, група розвитку, що сприяє творчому мисленню, підвищує інтерес до вивчення мови і літератури, загострює сприйняття навчального матеріалу, творчу сторону, що створює умови для розширення та реалізації креативного потенціалу учнів.

Викладаючи українську мову та літературу, слід ставити перед собою мету зробити урок не лише пізнавальним, інформативним, але й цікавим, у роботі використовувати такі форми та методи навчання, які збуджують пізнавальний інтерес і стимулюють самостійне мислення здобувачів освіти.

Учитель, як суб'єкт процесу навчання, вводить ігровий момент в систему навчання за допомогою творчого завдання, яке використовується в освітньому процесі для формування і розвитку інтелектуальних умінь учнів. Завдання повинні передусім мотивувати розумову діяльність учнів, пов'язану з аналізом, узагальненням, уявою, прогнозуванням, пошуком і прийняттям рішення, плануванням і реалізацією своїх дій та їх оцінкою.

Творчі завдання викликають емоції в учнів, націлених на самостійний вибір методів та засобів, які допомагають прийняти рішення. Цілеспрямоване формування та розвиток інтелектуальних навичок вимагає певної системи ігрових завдань, що передбачає їх поступову та складність. Кожне нове завдання активізує раніше отримані навички і формує нові, що належать до вищого рівня. За допомогою ігор вчителі залучають учнів до творчості та керують їх інтелектуальною діяльністю.

В процесі гри в учнів формується звичка концентруватися, самостійно мислити та сконцентрувати увагу. Захоплені грою, діти не помічають, що вони вчаться, а найпасивніші учні беруть участь в активній діяльності. Коли вчителі використовують ігрові елементи в класі, клас створює доброзичливу атмосферу, веселий настрій та бажання вчитися.

Гра викликає мотивацію, сутність якої полягає в успішному виконанні ролі. Тому система дій у грі, як мета пізнання, стає безпосереднім змістом свідомості учня.

Можливо гра зацікавила школяра лише на початку, але незабаром його зацікавлять матеріали, пов'язані з грою, йому потрібно опанувати, сприйняти та зафіксувати у пам'яті цей матеріал. Вона дозволяє легко звернути увагу та зацікавити учнів важливими та складними темами, атрибутами та явищами, які не завжди можуть концентруватись за звичайних обставин протягом тривалого періоду часу.

Використовуйте рольові ігри на уроках української літератури

Кожне заняття повинно мати елемент сюрпризу. Особливою популярністю користуються рольові ігри: «Авторський стілець», «Випробування персонажа». Під час вивчення творів я використовую такі ігри: «Теодори з Васюківки», «Сто тисяч», «Місце для дракона», «Бджола та Шершень», «Наталка Полтавка» та інші.

Рольова гра імітує реальність, розподіляючи ролі учасникам і надаючи їм можливість діяти так, ніби вони справжні герої творів. Кожен в рольовій грі повинен чітко знати значення своєї ролі та загальну мету цієї гри.

Метою рольових ігор є ставлення до конкретних життєвих ситуацій, набуття досвіду за допомогою ігор, що згодом допоможе в навчанні через досвід та почуття. Цей тип завдань стимулює творчу діяльність учнів у навчальному процесі.

Слова В. Сухомлинського є підтвердження сказаного вище: «Дитина має справжнє емоційне та інтелектуальне життя тільки тоді, коли вона живе в світі ігор, казки, музики, фантазії і творчості. Без цього вона не краща за зів'ялу квітку» [9, с.33].

2.2. Проєктні технології під час сучасного уроку літератури

Навчання на основі проєктів набирає обертів, оскільки це дуже ефективний та відтворювальний метод навчання. Велика кількість досліджень, яка показана викладачами пояснює, що після ознайомлення їх із школярами рівень мотивації навчання та досягнень зростає.

Навчання роботі над проєктом також дає змогу викладачам поглянути на учнів у новому світлі та допомогти їм розвинути їх вроджені здібності повному, що деколи неможливо в традиційній системі навчальних програм. Цей вид навчання відбувається природним шляхом і є ненав'язливим, оскільки метою є не навчання, а виконання завдання та отримання результатів, які справді мотивують дитину.

Проєктна технологія - це інтерактивна діяльність, яка об'єднує такі елементи, як ігри, пізнання, ціннісна орієнтація, освіта, спілкування та найважливіші творчі заходи.

Завдання проєктної технології – зрозуміти навколишні реальні об'єкти, навчитися розв'язувати проблеми, оволодіти навичками обробки джерел інформації, вмінням встановлювати цілі, планувати та коригувати діяльність, приймати рішення, а також вмінням проєктувати, моделювати та створювати проєкти.

2.2.1. Види проєктів

Серед проєктів слід виділити:

*дослідницько-пошукові,
творчі,
інформаційні,
ігрові.*

Дослідницько-пошукові проєкти.

Цей проєкт полягає в тому, щоб спрямувати свою діяльність на вирішення проблем, результат такої роботи не відомий заздалегідь.

Найважливішим для таких проєктів є визначити ціль, план, його соціальне значення та актуальність. Такі праці активізують та розвивають інтелектуальні й мовленнєві навички учнів, вчать аналізувати, уважно та відповідально ставитись до роботи.

Творчі проєкти.

Суть цих проєктів полягає в тому, що вони не мають чіткого плану та структуру спільної діяльності членів. Грамотність, логічність, творчість, уміння висловити власну думку, вміння використовувати художні засоби – усе це і є головними завданнями творчого проєкту. Результат такого проєкту: колективний колаж, презентація, відеофільм, сценарій літературного свята, ілюстрований матеріал, казка, есе, вірш, стаття тощо.

Суть творчого проєкту не лише вивчення та закріплення матеріалу з української мови та літератури, але й отримання нових знань з інших наук, як спираються на життєві цінності.

Інформаційні проєкти.

Інформаційні проєкти – це робота, яка спрямована на збирання інформації про яку-небудь подію, явище. Учасники знайомляться з цією інформацією, аналізують її та узагальнюють результат.

Ігрові проєкти.

Це найбільш складний проєкт, складність якого полягає у його розробці та реалізації. Його учасники беруть участь у цьому проєкті виконуючи певні ролі, які відповідають характеру та змісту. Це зазвичай ролі літературних персонажів, але можуть бути й ролі реальних людей, взаємини

яких відбуваються як в політичній, так і в соціальній сферах. Гра є домінуючим видом, але її рівень прояву творчості учнів досить високий. Результатом даного проекту є літературна гра, реклама книги чи окремого оповідання, театральні та літературні вечори, відтворення соціальних та ділових відносин.

Найбільше проекти використовують на заняттях української літератури та в позакласній роботі. Казки, вірші, статті, виставки, свята, екскурсії – усе це є результатами таких проектів.

Мовний проект орієнтований більше не на пошук інформації, а на творчість. У ньому можуть розміщуватись завдання, вірші, правила, акровірші, правила, кросворди та інше. Проекти можуть бути індивідуальні та колективні.

Ініціатива дітей стоїть на першому місці, при створенні проекту, створюється атмосфера успіху. Проводиться конфіскація. Викладачі дають рекомендації та переглядають чорнові варіанти, після чого учні виправляють помилки. Захист проектів відбувається після повного його опрацювання.

Але не можна вважати, що робота з проектами вирішує всі проблеми в навчанні. З однієї сторони при роботі з проектами можна стикнутись з такими недоліками: витрачається достатньо багато часу, треба прикладати значні зусилля, як інтелектуальні, так і моральні. З іншого боку метод роботи над проектами розвиває такі навички учнів: цілеспрямованість, наполегливість, відповідальність, комунікативність, креативність.

Презентації.

Презентація з української літератури допомагає подати новий матеріал у цікавій формі для учнів. У ній можна систематизувати, повторити, узагальнити вже отримані знання раніше. PowerPoint є найбільш популярною та вживаною програмою для створення таких робіт.

Види презентацій.

За метою створення і використання презентацій:

- дослідницькі;

- систематизуючі;
- демонстраційні.

З огляду на творчі ідеї:

- словникові сторінки;
- презентації запитання відповіді.

Завданням створення презентацій є дослідницько-пошукова робота учнів, яка об'єднує школярів, навчає працювати в парах та групах, нести відповідальність за результат роботи. При підготовці інноваційних проєктів можна виділити такі важливі чинники:

1. Складається перелік тем за якими треба готувати презентації. Теми можуть поділятися на підтеми. Детальніше дослідження теми відбувається при її конкретизації, не допускає перевантаження текстом презентацію.

2. Виходячи з власного досвіду можна виявити, що колектив для створення такого проєкту формується залежно від рівня знань школярів з цієї теми, психології особистості та від особистісних стосунків у колективі. Для того, щоб перевірити на сумісність членів такого колективу достатньо запропонувати їм виконати нескладне завдання.

3. У кожній новоствореній групі школярів можна розділити на три типи: постачальники інформації (пошук, класифікація та уточнення інформації), генератори ідей (складання плану презентації, пошук ідей) та комп'ютерні дизайнери (Концепція, вибір малюнки, обробка анімації та звуку). Оптимізуйте роботу зі створення та захисту презентації, алгоритм створення презентації, алгоритм захисту презентації та оціночний лист.

Публікації, анонси. Це цікава форма творчої роботи, яка може допомогти студентам почуватися репортерами та редакторами. Робота зі створення публікацій та технологія презентацій мають багато спільного, що допомагає розвивати в учнів соціальні, комунікативні, інтелектуальні, творчі, інформаційні та самонавчальні здібності. За допомогою шаблону Microsoft Office Publisher школярі навчаються використовувати традиційні та сучасні інформаційні ресурси для пошуку цікавої інформації, допомагають

розібратися з завданням творчо, відстоювати власну думку, власні погляди на проблему. Творчі завдання школярів можуть виконуватись як індивідуально та групами в Microsoft Office Publisher.

Комп'ютерний літературний диктант. Він давно є загальновідомим засобом перевірки знань, але якщо використати його за допомогою мультимедійних форм то це значно зекономить час. Перевагами різних типів комп'ютерних диктантів є самостійне слухання, самостійна класифікація почутого, відбір та асоціація на заняттях з літератури. Найпоширенішими видами літературних диктантів є портретні, хронологічні, цитатні [9, 7].

Необхідно дотримуватись таким правилам при використанні комп'ютерних технологій для підготовки занять:

- Самоціль уроку не комп'ютерні технології, а засвоєння нового матеріалу.
- Комп'ютерні курси повинні відповідати принципам навчання.
- Не використовуйте лише знайомі учням форми комп'ютерних засобів навчання, проявляйте творчі здібності, дайте можливість учням проявити себе та викласти власну думку, запропонувати вирішення проблем.

РОЗДІЛ 3.

СПЕЦИФІКА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

3.1. Особливості дистанційного навчання в сучасному навчальному процесі

Слід зазначити, що ідея дистанційної освіти не нова. Це впливає з усвідомлення громадськістю необхідності навчання учнів не виходячи з будинку та реалізується через систему дистанційної освіти. Нове середовище та нові можливості (комп'ютеризація, нові інформаційні технології, телекомунікації тощо) дають змогу перенести дистанційне навчання на зовсім інші рівні дистанційної освіти, що супроводжується покращенням якості такої освіти. Через свою особливість дистанційне навчання має багато переваг. Основним критерієм дистанційного навчання є індивідуалізація. Тому дистанційне навчання можна використовувати для середньої освіти, спеціальної освіти та вищої освіти або підвищення кваліфікації. При цьому людина повинна мати високий ступінь мотивації та самодисципліни.

Тому в будь-який момент свого життя людина має можливість дистанційно здобувати нові знання, вдосконалювати свої навички, розширювати світогляд та перебувати у будь-якому місці.

Сьогодні «дистанційне навчання» має багато визначень. У більшості випадків дистанційне навчання визначається як навчання, яке передає знання аудиторії.

Насправді поняття «дистанційне навчання» є більш широким і воно ґрунтується на трьох компонентах:

- відкрите навчання;
- навчання за допомогою комп'ютера;
- використання сучасних телекомунікаційні засобів для активного спілкування з викладачами та учнями.

Дистанційне навчання-це форма навчання, де у навчальному процесі використовуються найкращі традиційні та інноваційні інструменти, а також форму навчання на основі комп'ютерних та телекомунікаційних технологій.

Дистанційне навчання – це нова організація навчального процесу, заснована на принципі автономного навчання учнів. Дистанційне навчання-це сукупність інформаційних технологій, які забезпечують учнів великою кількістю матеріалів; взаємодія між викладачами та учнями у процесі навчання; дає можливість самостійно вивчати матеріали; та оцінювати їх знання та вміння в процесі навчання. Дистанційне навчання - це новий етап дистанційного навчання, який передбачає використання інформаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, відео- та аудіообладнання, техніки та систем оптичного зв'язку.

Дистанційне навчання – це універсальна форма навчання, яка використовує традиційне навчання, нові інформаційні та телекомунікаційні технології та технічні засоби для створення умов для вибору учнями навчальних предметів, які відповідають стандартам. Навчання здійснюється шляхом дистанційного синхронного спілкування з учителем.

Деякі автори вважають, що дистанційне навчання – це варіант заочної форми навчання. Насправді існує лише одна зовнішня подібність між двома розглянутими технологіями навчання – ці технології базуються на самостійній роботі учнів. Водночас існує принципова відмінність між самостійними домашніми завданнями при заочній формі навчання та домашніми завданнями у дистанційному навчанні. По-перше, у дистанційному навчанні воно дійсно керується учителем, оскільки перед кожним етапом слухачеві даються конкретні цілі і строго контролюються їх досягнення. При необхідності викладачі надають учням оперативну допомогу. По-друге, самостійне домашнє завдання учнів виконується у зручному місці, у темпі та порядку відповідно до їх особистого плану (розкладу).

По-третє, навчальне забезпечення самостійної роботи не обмежується лише методичними рекомендаціями та списками літератури, але за допомогою якісних та індивідуальних професійних комплексів. Учні також мають узгоджені можливості зв'язатися з вчителями по телефону, електронною поштою, Інтернетом та особисто. За визначенням В.В. Олійника, «**дистанційне навчання** – це *самостійна педагогічна технологія*, яка відрізняється від існуючих, принципово відрізняється від заочного і аж ніяк не є його різновидом» [4, с. 89]. Основою цієї технології є самостійна робота учня, забезпечення навчання та контроль. Його структура органічно включає форми та методи вибору, побудови та відображення сучасних підручників; елементи модуляризації та комп'ютерного навчання, теорію та практику управління самостійною роботою; та застосування у навчанні інформаційних технологій, телекомунікаційних мереж тощо.

3.2. Інформаційні технології в дистанційному навчанні

Використання сучасних інформаційних технологій відіграє одну з основних ролей в організації дистанційного навчання. Ці технології через стрімкий розвиток науково-технічного прогресу швидко модернізується та змінюється. Це впливає як на функції комп'ютерних пристроїв, так і на їх ціну. За можливості при дистанційному навчанні слід використовувати найновіші пристрої, але через недостатнє фінансування закладів загальної середньої освіти це є неможливим.

Класифікація сучасних технологій, які використовують при дистанційному навчанні:

- презентація;
- носії інформації;
- взаємодія.

Технології презентації представлені у формі:

- книг та друкованих матеріалів;
- електронних текстів та публікацій;

- комп'ютерних навчальних програм;
- мультимедій;
- телебачення;
- радіо;
- віртуальної реальності та моделювання;
- електронних підтримуючих систем.

Технології носіїв інформації діляться на:

- трансляція на радіо;
- касети;
- трансляція по телебаченню;
- CD-ROM;
- цифрові відеодиски;
- інтернет.

Технології взаємодії поділяються на:

- конференції;
- пошту (електронна);
- група мереж.

Книги та друковані матеріали. Вони є основним джерелом інформації при дистанційному навчанні. Їх основними перевагами є: не викликає труднощів при користуванні, не потребують додаткових навичок для роботи з ними та інші. З розвитком технологій з'явилися новий вид таких носіїв інформації як електронні книги.

Електронні тексти та публікації. Це друковані матеріали для використання яких створений новий механізм їх використання із застосуванням комп'ютерних технологій.

Увесь виробничий процес змінюється та стає швидшим, а кількість суб'єктів залучених у нього зменшилась. З появою нового виду публікацій і з'являється потреба у створенні нових систем обробки такої інформації.

Навчання роботі з комп'ютером. Текст та графіка є основою комп'ютерного навчання, а з появою нових вимог до текстів, публікацій,

газет, журналів, електронних повідомлень розробники додали ще й роботу з аудіо, відео та анімацію. Новий механізм доставки інформації дозволяє негайно збільшити швидкість її передачі між носіями.

Мультимедіа. Авторська система відіграє важливу роль у збільшенні мультимедійних функцій. Їх поточна тенденція розвитку – розміщення матеріалів в Інтернеті. Мультимедіа також розвивається і в індустрії розваг.

Телебачення. Все частіше на уроках викладачі поєднують навчальні матеріали та розважально-демонстраційні. Використовується як інформаційний засіб багатьма закладами освіти по всьому світу. Масштаби телевізійного виробництва зростають і стають все більш розвиненими. Під час дистанційного навчання такий метод став найбільш популярним, навіть Міністерство освіти України розробило спеціальні відео курси для учнів 5-11 класів. Вони транслювались як по телебаченню так і на YouTube-каналі.

«Віртуальна реальність та моделювання. Віртуальна реальність походить від моделювання, яке використовується для складних тренувальних задач для військових, пілотів, операторів електростанцій. Фундаментальна ідея моделювання – це створення реальної ситуації для навчаючого. На протязі декількох десятиріч моделювання виконується на комп'ютерах, що дозволяє відтворювати різні можливості моделей» [10, с. 68] Віртуальна реальність використовує тривимірну графіку і в основному застосовується в іграх. Розвиток цієї сфери в освіті триває значно довше, ніж у моделювання.

Електронний світ. Основна концепція електронного світу - збирати всі ресурси (інформацію, навчання, інструменти), необхідні для роботи, в інтерфейсі користувача. Це дозволяє користувачам самостійно усувати недоліки роботи, які виникають під час роботи.

Радіопередачі. Радіомовлення - це одночасна передача аудіоматеріалів, які необхідні в навчанні, але вона не завжди подобається учням. Тепер з'явився новий напрямок – Інтернет-радіо, яке може стати своєрідною аудіо-бібліотекою користувача. Другий асинхронний метод – це аудіокасета та аудіо компактдиск, вони відповідають міжнародним стандартам.

Телевізійні трансляції та відео носії. Форма одночасного телемовлення еволюціонує від «старого» телебачення до різних додаткових методів його трансляції. З'являються нові технологічні рішення, такі як високоякісне телебачення (HDTV).

Інтернет. Інтернет-послуги, такі як WWW, FTP, чат, Telnet, ще більше розширюють можливості дистанційного навчання. Учні з доступом до Інтернету можуть самостійно отримувати домашні завдання та навчальні матеріали з сервера, шукати іншу інформацію в Інтернеті та ділитися досвідом з учнями. Основна проблема в тому, що не у всіх родин, наприклад, у сільській місцевості є вільний доступ до Інтернету та можливість його підключення. онлайн -режим дорогий і недоступний для багатьох людей.

Конференції в режимі онлайн. Можно виділити дві форми таких конференцій: аудіо-конференція та відео-конференція. Аудіо-конференції зазвичай проходять у телефонному режимі та мають місце при індивідуальних завданнях. Відео-конференції мають місце при групових заняттях (можуть використовуватись такі портали як Zoom, GoogleMeet та інші). Такі конференції дають змогу передавати дітям інформацію використовуючи презентації, короткі відео-файли, фото, графіки та інше.

Електронна пошта. Електронною поштою можна відправляти листи як одній людині, або компанії, так і групі осіб, що є перевагою при роботі з класом.

Електронні телекомунікаційні технології дають можливість учням самостійно знайомитись з явищами, які відбуваються навколо та робити свої власні висновки виходячи з отриманої інформації, таким чином формується власне бачення на деякі події, також приходить розуміння, що не всі проблеми можна вирішити самостійно, а потрібна група осіб. Це спосіб зрозуміти спільність людського існування, розвитку та еволюції.

Інтернет відкриває можливість знаходити інформацію виходячи за межі своєї країни та спілкуватись з учнями інших культур. Учні мають можливість

не лише спілкуватись з іншомовними дітьми, але й працювати над спільними ідеями, проєктами, обговорювати актуальні проблеми та багато іншого.

Глобальні телекомунікації допомагають розвивати критичне мислення, простоту та логіку у висловленні думок. Шкільні твори, створені учнями в Інтернеті оцінюються за змістом, грамотністю, композицією, мовним стилем тощо, набагато вище, ніж ті, які написані в класі, через те, що такий вид їх написання приваблює учнів більше. Результати багатьох екологічних та природних телекомунікаційних проєктів, які створюються спільно з учнями інших країн, використовуються дослідницькими центрами та соціологічними службами в різних країнах.

3.3. Ефективність та переваги дистанційного навчання

Механізм дистанційного навчання полягає в управлінні освітньою діяльністю та застосування отриманих знань в пізнавальній діяльності. Засвоєння знань відбувається завдяки різним видам діяльності - від ігор до виробництва. Крім того, навчальна діяльність передбачає не лише засвоєння знань, а й відповідну психологічну діяльність, за допомогою якої вони засвоюються. Така система є кращою та ефективнішою для учнів, які хочуть отримати знання.

Показники трьох систем освіти:

Показник	При дистанційному навчанні	При комп'ютерному навчанні	При очному навчанні
Темп навчання	Довільний, яким керують за бажанням учня	Довільний, яким керують за бажанням учня	Яким керують за програмою роботи навчального закладу
Робота з учителем	Через онлайн-платформи	-	Безпосередньо

Адаптація навчального матеріалу для кожного учнів	Максимальна	Мінімальна	Мінімальна
Рівень якості оцінювання знань	Максимальний	Мінімальний	Середній
Час на підготовку до навчання	Потребує більше часу на підготовку, ніж до очного навчання та комп'ютерного	Менше часу на підготовку, ніж до дистанційного	Менше часу на підготовку, ніж до дистанційного
Можливість використання комп'ютерних технологій	Висока	Висока	Середня
Швидкість успішного опанування навчального матеріалу	Висока	Середня	Висока

Позитивні сторони дистанційного навчання та забезпечення кращого рівня засвоєння знань:

1. Хоча вчителі та учні знаходяться далеко один від одного, спілкування між ними є живим та ефективним, простим для розуміння та захоплюючим;

2. Навіть для неактивних учнів процес навчання стає цікавим, їх приваблює робота за комп'ютером та змушує їх забути про складності, які

виникають при навчанні; учні активно та швидко намагаються вирішити поставлені завдання, щоб швидше отримати нові;

3. Можливість оприлюднення робіт серед інших учасників навчального процесу змушує учнів критично та об'єктивно оцінювати свої знання та здібності, завдяки цьому учні, не розуміючи того, отримують багато нових знань і звикають до сміливих та самостійних рішень при роботі;

4. Кожна наступна робота учнів приносить різноманітність у повсякденне життя школи; багато учнів, які навіть не беруть безпосередньої участі у курсі, обговорюють теми; викладачі аналізує завдання курсу;

5. Навчання стає всебічним і творчим. Щоб відповісти на маленьке запитання, недостатньо прочитати будь-який підручник. Зазвичай немає готової відповіді з будь-якого джерела вам потрібно створити її самостійно.

В результаті дистанційного навчання багато шкіл розробили власні сервери, підключені до Інтернету та встановили адреси електронної пошти для учнів та вчителів. Головною особливістю цього типу проєктів є те, що учасники створюють власні творчі роботи, здобуття кожним учасником нових знань та навичок користування комп'ютерними технологіями.

Переваги дистанційного навчання гарантуються такими методами:

- Мінімізувати кількість необхідних навчальних приміщень та витрати на утримання цих приміщень;
- Використовувати найшвидший метод електронного спілкування з учнями;
- Відсутність кімнат для вчителів;
- Мінімізуйте транспортні витрати вчителів та учнів.

Впровадження будь-якої інноваційної форми освіти завжди має прихильників та радикальних противників. Цей процес дуже тривалий і пройшов різні етапи свого формування та затвердження. Однак швидке впровадження дистанційного навчання неможливо досягти жодною технологією навчання, оскільки об'єктивне середовище робить дистанційну освіту єдиною можливим методом ізоляції.

Дистанційне навчання – це демократична та зручна система освіти, рівноцінна денній, вечірньою формі тощо. Беззаперечна перевага дистанційного навчання полягає в його популярності, доступності, відкритості, інтерактивності, комфорті, ефективності, економічності тощо. Цей вид навчання стає прийнятним навіть у повсякденному житті, оскільки більшість людей отримують такий вид навчання на сімейному рівні.

Велика кількість викладачів-предметників регулярно використовує технологію дистанційного навчання, особливо в процесі організації школярів для проведення освітніх проєктів та онлайн-тестів. Тому вчителі можуть легко адаптуватися до нової освітньої реальності.

Важливим є розуміння організації дистанційного навчання, яка забезпечує творчий, розмовний (діалог) та ефективний навчальний процес. Тому, враховуючи здатність викладання інформаційних та комунікаційних засобів та застосування комп'ютерних технологій для прийняття викликів сучасної освіти треба вирішити проблему пошуку найкращої форми застосування комп'ютерів залишається актуальною. Стисло опишу ті засоби, які на сьогоднішній день показують найкращі результати при навчанні літератури дистанційно.

Уроки у чатах – це навчальні уроки, що використовують технологію чату. Такі заняття проводять онлайн та на них присутні учні в один і той же час. Кількість учнів коливається від 2 до тієї кількості, яка дозволена у певних чатах. Однак для більшості типів курсів продуктивність роботи в Інтернеті для більш ніж 10-12 осіб значно знижується. Якість роботи при одночасному навчанню 10-12 учнів погіршується і отриманий результат програє тому, який був би при роботі з 2-7 учнями.

Онлайн-курс – це дистанційний курс, конференція, семінар, ділова гра, віртуальна екскурсія, курси розвитку голосу та інше, які є організованими за допомогою Інтернету та телекомунікаційних засобів. Для проведення таких курсів використовуються веб-портали, на який висвітлюється інформація в сфері освіти. Веб-портали – це сайти на який знаходиться конкретна

інформація теми, яка цікавить, або це на них можна знайти форуми, де обговорюється питання в потрібній сфері. На відміну від занять у чатах, онлайн-форуми надають триваліші робочі можливості і не вимагають одночасної взаємодії всіх учасників навчального процесу.

Інтернет-зустрічі (вебзустрічі, Інтернет-зустрічі) – організуйте онлайнві зустрічі та співпрацю в режимі реального часу через Інтернет. Така організація навчального процесу підходить для завершального курсу, оскільки дозволяє студентам ділитися враженнями від прочитаного ними мистецького твору, демонструвати свої проекти чи творчі роботи, узагальнювати вивчене тощо.

Конференція у форматі «аудіо» – це конференція, учасники якої користуються телефонами або спеціальними обладнаннями для запису голосового повідомлення. Такий формат проведення заняття не викликає особливих труднощів і є досить доступним. Найбільш ефективним його використання буде при поясненні нового (вступного) матеріалу.

Лекція у форматі відео – метод подання інформації, яка показується на екрані у формі запису пояснення викладача. Відеолекція зацікавлює учнів тем, що матеріали містять не лише теорію, але й наочне відображення життя та творчість письменників, показ фрагментів з кінофільмів, вистав, відображення побуту конкретної доби та багато іншого. Перевагами такого методу навчання для учнів є самостійний контроль учнями перебігу лекції; можливість повернення до моментів, які викликали складнощі; для викладачів – змога використати підготовлений матеріал декілька разів.

Контроль знань є невід'ємною частиною будь-якого заняття, у тому числі й дистанційного. Найбільш дієвою та відповідною формою контролю з використанням комп'ютеру є онлайн-тестування, таких засіб не потребує присутності учня в класі.

Дистанційне навчання вносить своє корективи не лише в діяльність вчителя, але й здобувача освіти, тому виникає необхідність чітко сформулювати алгоритм співпраці та роботи, ознайомити учнів з правилами взаємодії тощо.

Важливо не забувати про проведення лекції щодо правильного використання комп'ютерного приладдя, специфіки його використання.

При вивченні української літератури треба використовувати різні методи та форми організації дистанційного навчання, а їх поєднання продуманим, завдяки чому процес буде цікавішим та продуктивнішим. Для полегшення роботи викладачів та учнів був створений проєкт «Всеукраїнська школа онлайн». Він складається з 11 предметів, які транслюються на телеканалах.

«Google Classroom» - це портал, який викладачі використовують при дистанційному навчанні. Вчитель створює свій віртуальний клас і особисті навчальні заняття, після чого школярі отримують індивідуальний код, який відкриває доступ до такого класу чи заняття. Цей сервіс дає можливість викладачам розміщувати фото- і відеоматеріали, навчальні матеріали, оголошення, тести, тематичні завдання, опитування, спілкуватись у чаті. Портал унеможливорює списування шляхом підготовки індивідуальних завдань для учнів. У режимі онлайн викладач має змогу постійно отримувати актуальну інформацію щодо виконаних завдань учнів та оцінювати їх. Платформа також дає можливість викладачам підвищувати кваліфікацію, ділитись досвідом з колегами.

«Zoom» - сервіс, який має достатньо прихильників, забезпечує проведення лекцій, семінарів, педрад, занять з учнями, онлайн-зустрічі у форматі відеоконференції. Програма підтримує як індивідуальні, так і групові заняття. Програма підтримується на комп'ютері, планшеті, телефоні за допомогою мікрофона та відео. «Zoom» містить демонстраційний екран на який можна перемикається за необхідності, що дає змогу наочно показати метеріал з теми, також в програмі є чат для онлайн-спілкування.

Інтернет-платформа «Всеосвіта» позиціонує себе як «активну освітню спільноту». Назва обґрунтована, оскільки платформа транслює веб-семінари, надає матеріали для курсів підвищення кваліфікації, освітні новини, тренажери для підготовки до іспитів, дистанційні змагальні завдання тощо.

За допомогою програми «Освіта для всіх: учнівський кабінет» школярі можуть легко брати участь у змаганнях та олімпіадах у зручний час. Послуга «Конструктор тестів» на вебсайті «Всеосвіти» дає викладачам можливість створювати різні типи завдань, особливо обираючи один або кілька правильних варіантів, відкриті відповіді та наскрізні запитання.

Це важлива можливість організувати віддалену роботу, а обмін досвідом між викладачами забезпечує платформу для «викладання». Зокрема, існує попит на безкоштовні послуги тестування в Інтернеті для дистанційного оцінювання знань школярів.

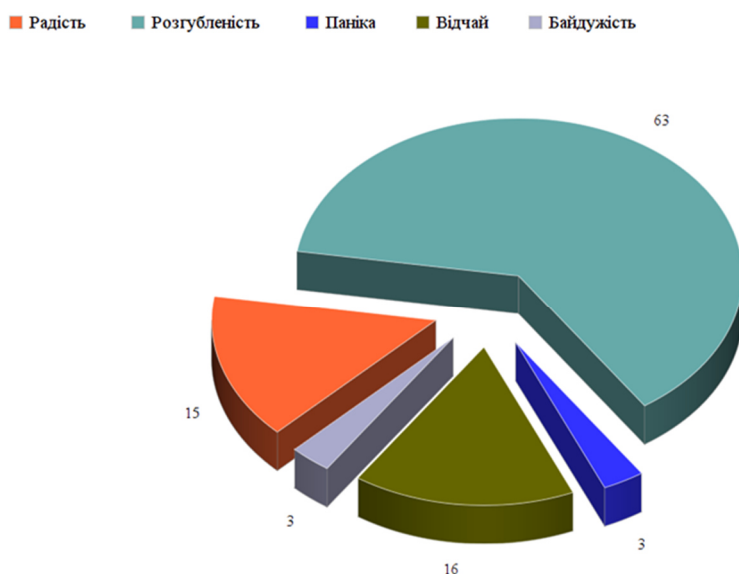
Незаперечною перевагою створення таких платформ є те, що здобувачі освіти можуть виконувати навчальні та тестові завдання з самоперевірки, завдяки яким вони можуть не прикладаючи зайвих зусиль здобути теоретичні знання. Викладачі мають змогу одразу зробити перевірку знань, швидко зрозуміти кількість відповідей, проаналізувати рівень знань учнів у класі та загальну тенденцію розвитку кожного учня.

Для виявлення недоліків, потреб та переваг навчання у дистанційному режимі мною були проведені опитування учнів та викладачів у соціальній мережі «Facebook». Саме через те, що викладач створює відповідні умови для кращого засвоєння матеріалу учнями та формування в них необхідних навичок для роботи в дистанційному навчання анкетування проводилось і для учителів. Усього було опитано 43 викладача та 105 учнів Мар'їнського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №1 та Мар'їнського закладу загальної середньої освіти I-III ступенів №2.

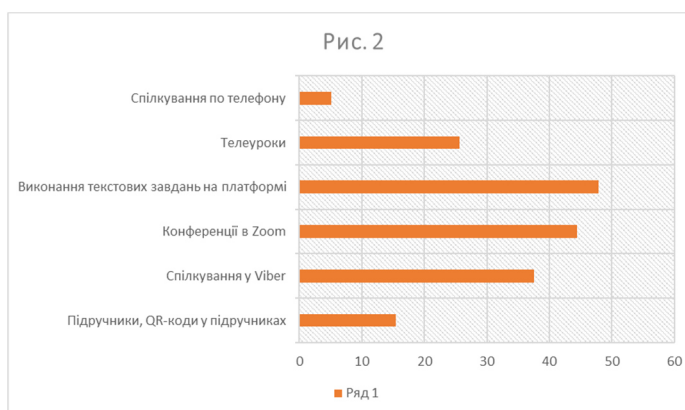
Відповіді вчителів на питання які були в анкетуванні, на початку запровадження дистанційного навчання показали, що запровадження такого навчання стало для більшості опитаних психологічним викликом, фактором, що виходить за межі зони їх комфорту, оскільки зараз є вчителі, які мають низьку здатність користуватися сучасними комп'ютерними технологіями. Тому більшість респондентів були розгублені (65,1%), і значна частина з них були у відчаї (10,5%) та охоплені панікою (5,8%). 6,4% опитаних залишились

байдужими. Лише 12,2% викладачів сказали, що запровадження дистанційного навчання є їх мотивацією до оволодіння новими комп'ютерними та інформаційними технологіями та їх застосування на практиці. Отже, результати опитування можуть показати, що більшість із викладачів психологічно не пристосовані до роботи в новому освітньо-когнітивному мережевому середовищі. (Рис. 1)

Рис. 1

Результати опитування щодо визначення ефективних засобів організації дистанційного навчання показують, що відсоток між викладачами (А) та студентами (Б) дещо відрізняється. Отже, платформа «На урок» -7,3% (Б (47,9%) < А (55,2%)), платформа «Zoom» -3,9% (Б (44,4%) < А (48,3%)), платформа «Classroom» -25,6% (Б (19,7%) < А (45,3%)). Viber був оцінений як найпопулярніший месенджер для дистанційного навчання: Школярі - 37,6%, викладачі - 45,3%. Викладачі (34,9%) та студенти (25,6%) погоджуються з тим, що телевізійні курси є результативною формою для дистанційного навчання (Рис. 2).

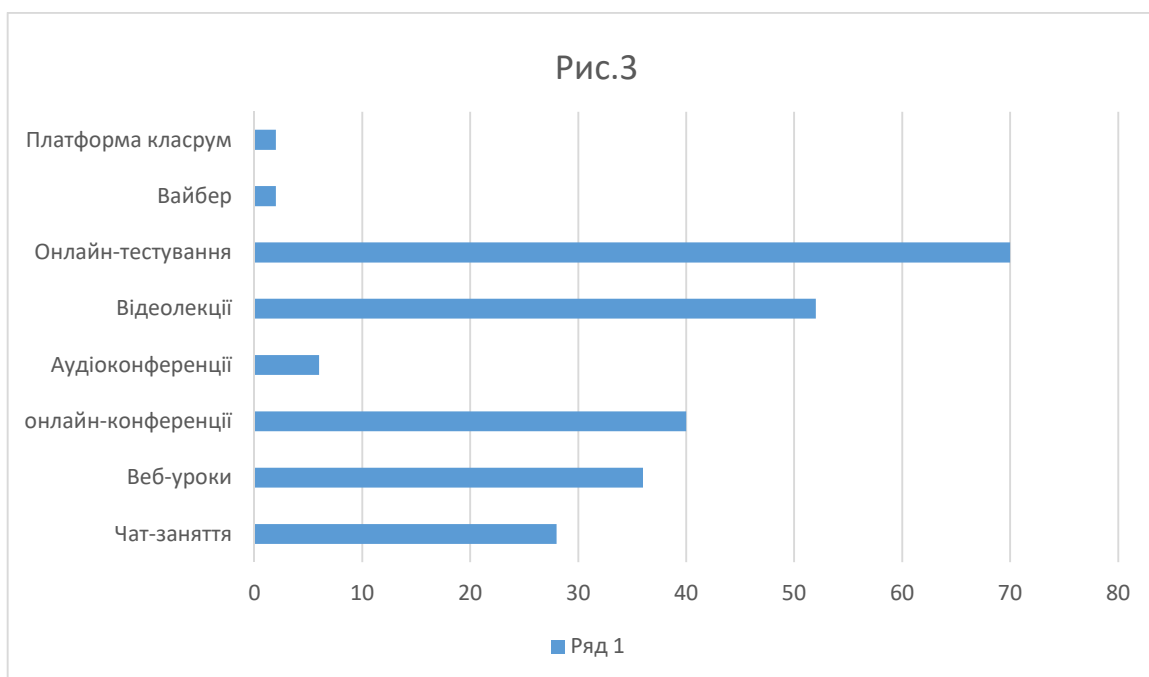
Деякі респонденти (15,4% - учнів та 10,5% - вчителів) помітили, що зміст шкільних підручників, які містили QR-коди полегшили навчальних матеріалів.

Найзручніше конструювати, зберігати та обмінюватися файлами, а також забезпечувати контроль та автоматичну оцінку результатів навчання. Вчителям визнаний багатofункціональний хмарний сервіс «Google Drive» (12,6%).

«Лише 5,2% опитаних школярів вважають, що телефонний зв'язок є ефективною формою взаємодії з викладачами, проте серед викладачів цей відсоток набагато вищий - 24,7%.

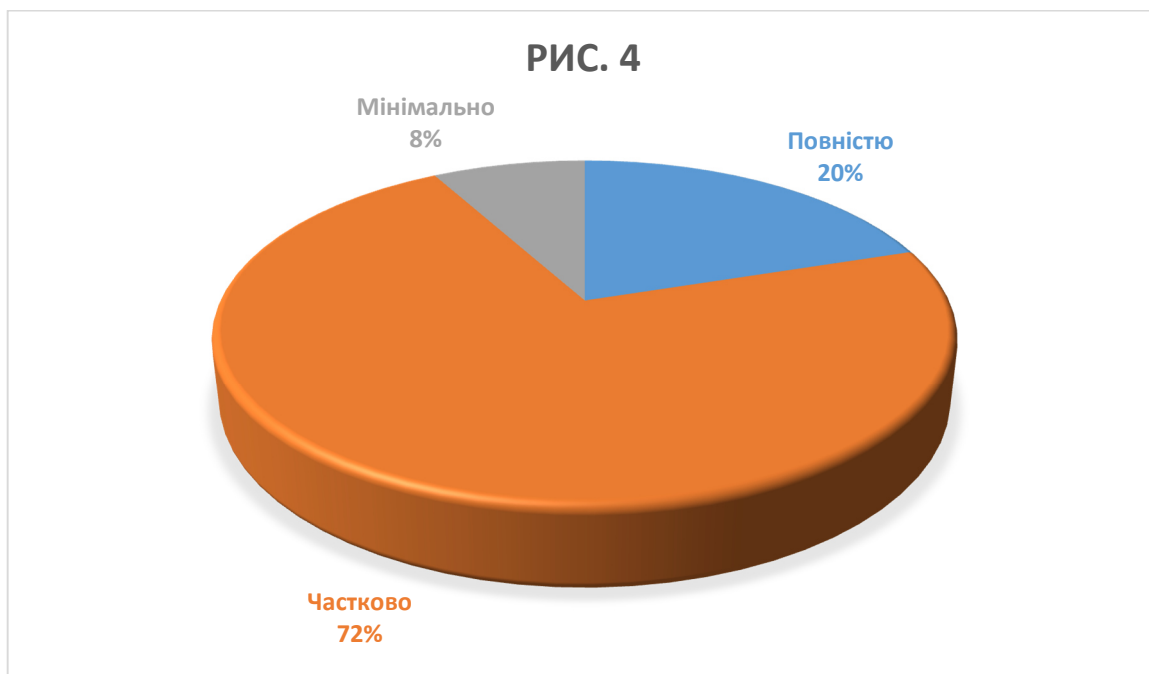
Організовуючи дистанційне навчання з української літератури, викладачі-словесники визначили найефективнішими методами: онлайн-тести (69,2%), відеолекції (47,2%) та онлайн-курси (31,2%). (Рис. 3)

Які форми реалізації навчальної діяльності учнів виявились, на вашу думку, найбільш ефективними в умовах дистанційного навчання із української літератури?

72% респондентів вважають, що підручники можуть частково задовольнити освітні потреби школярів під час дистанційного навчання, 20% - повністю, і лише 8% - найменше. (Рис. 4)

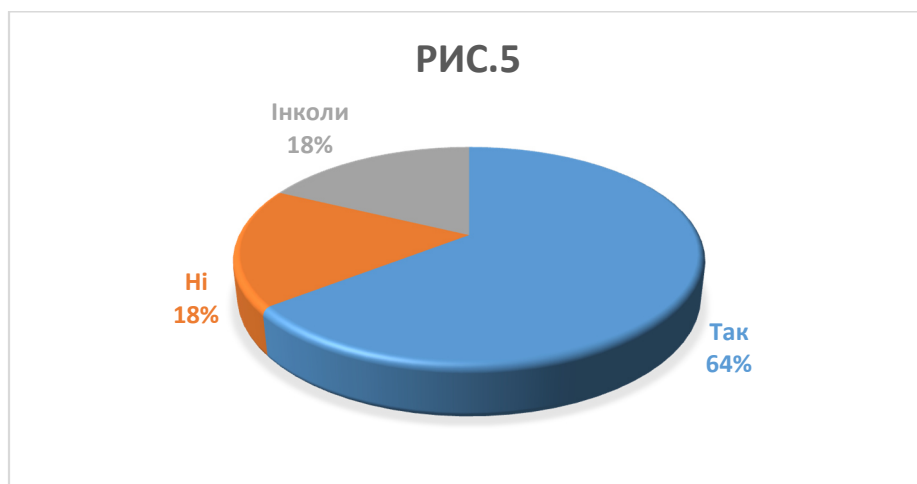
Якою мірою, на вашу думку, підручник здатен задовольнити освітні потреби школярів в умовах дистанційного навчання?

58 % викладачів використовували методичні матеріали дослідників з відділу української мови та літератури Інституту освіти Національної

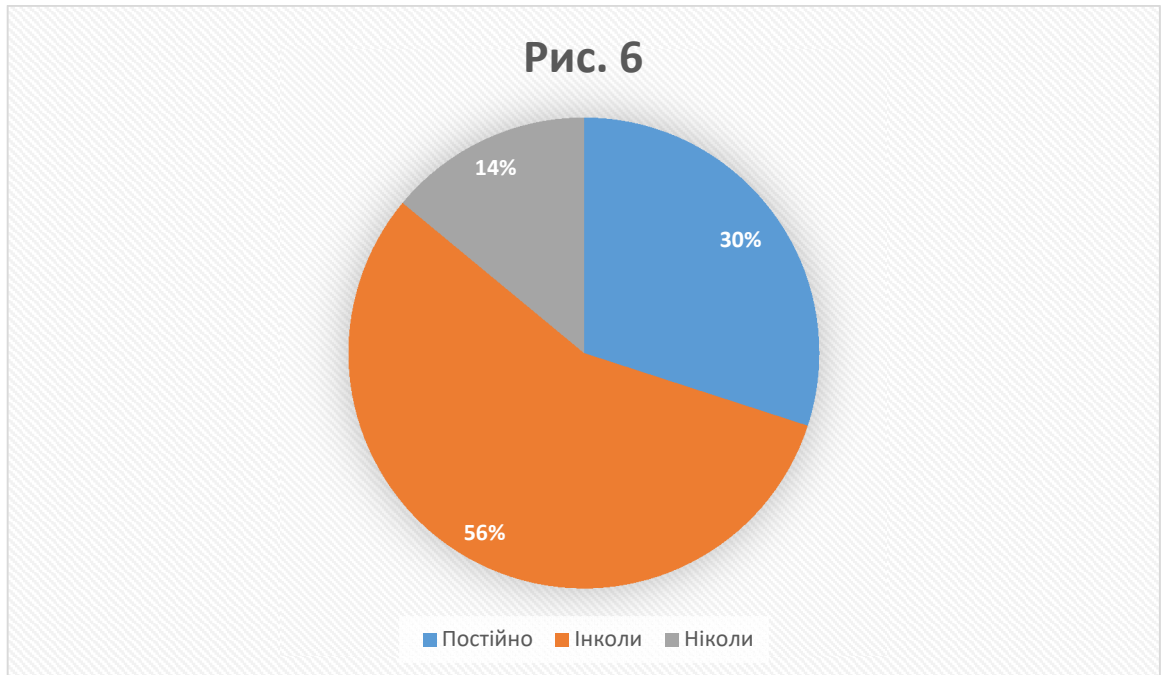
академії освітніх наук України, розміщені у Facebook 26% - іноді використовували, а 16% респондентів не використовувати їх. (Рис. 5).

Чи користувались ви розміщеними в мережі Facebook дидактично-методичними матеріалами, підготовленими співробітниками відділу навчання української мови і літератури Інституту педагогіки НАПН України для організації дистанційного навчання?

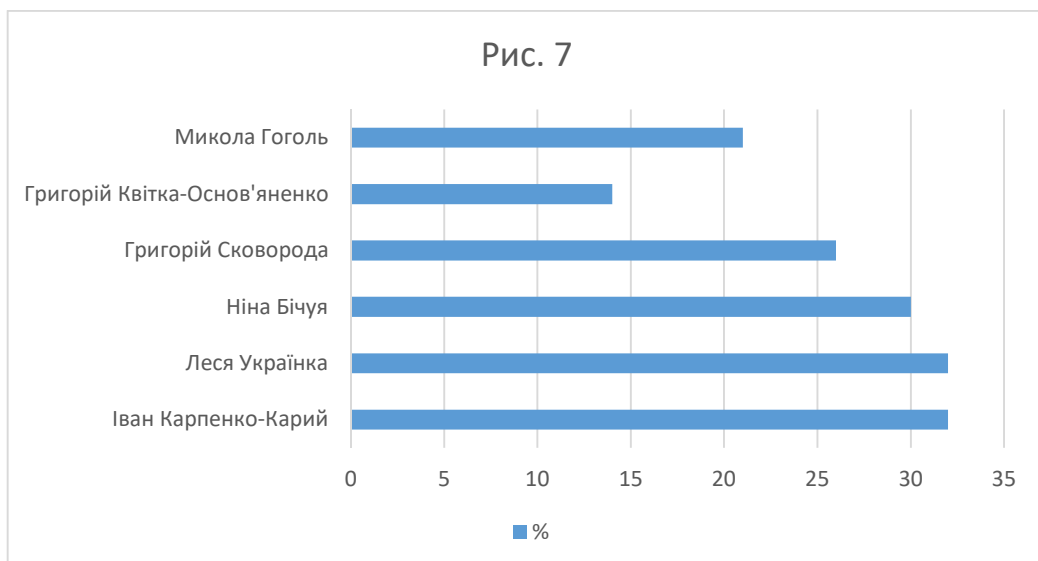
Матеріали, опубліковані у Facebook дослідниками цього відділу, використовуються для реалізації художнього контексту в організації дистанційного навчання української літератури, використовували 56 % опитаних використовували їх, 30 % – інколи, тільки 14 % зовсім не звертались до цих матеріалів. (Рис. 6)» [11, с.10].

«Чи звертались ви до матеріалів, розміщених у мережі Facebook співробітниками відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України для реалізації мистецького контексту в процесі організації навчання української літератури?»

У процесі розробки навчальних тем для занять з української літератури 8 та 9 класів найбільш корисною була підготовка та публікація методичних матеріалів у мережі Facebook про таких письменників як Іван Карпенко-Карий (32%), Леся Українка (32%), Ніна Бічуча (30%), Григорій Сковорода (26%), Григорій Квітка-Основ'яненко (14%), Микола Гоголь (21%). (Рис. 7)

«Методичний супровід щодо опрацювання якої програмової творчості письменників, розміщеної у мережі Facebook співробітниками відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України найбільшою мірою вам у нагоді в процесі організації дистанційного навчання української літератури?»

Більшість учителів (59 %) вважають, що дистанційне навчання не може замінити традиційне, але 38,2% вчителів вірять у перспективу використання цієї технології навчання, а 2,8% - у її неминучому провалі. (Рис. 8)

«Якою мірою дистанційне навчання може замінити традиційне?»

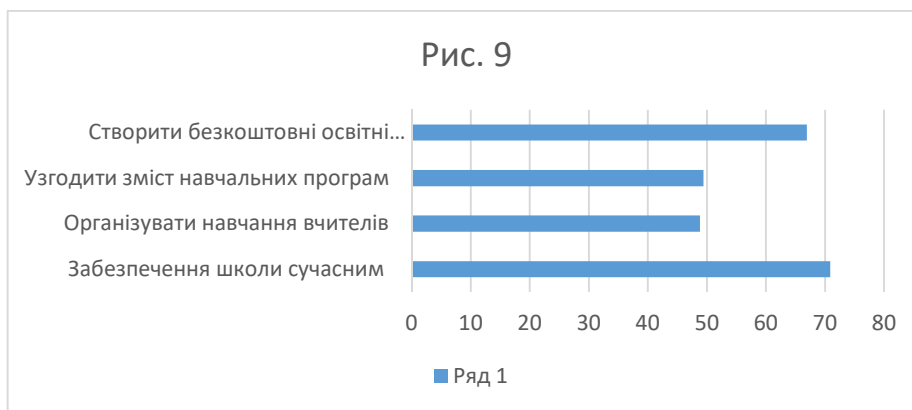

У сучасному світі організація освітнього простору та вимоги до кваліфікаційних рівнів учителів мають тенденцію до швидкого оновлення.

Однією з причин низької ефективності організацій дистанційного навчання є незадовільний матеріально-технічний фундамент звичайних закладів загальної середньої освіти, відсутність доступу до Інтернету або повільна швидкість. викладачам та школярам не вистачає персональних комп'ютерів, можливість отримання оплати потрібного програмного забезпечення.

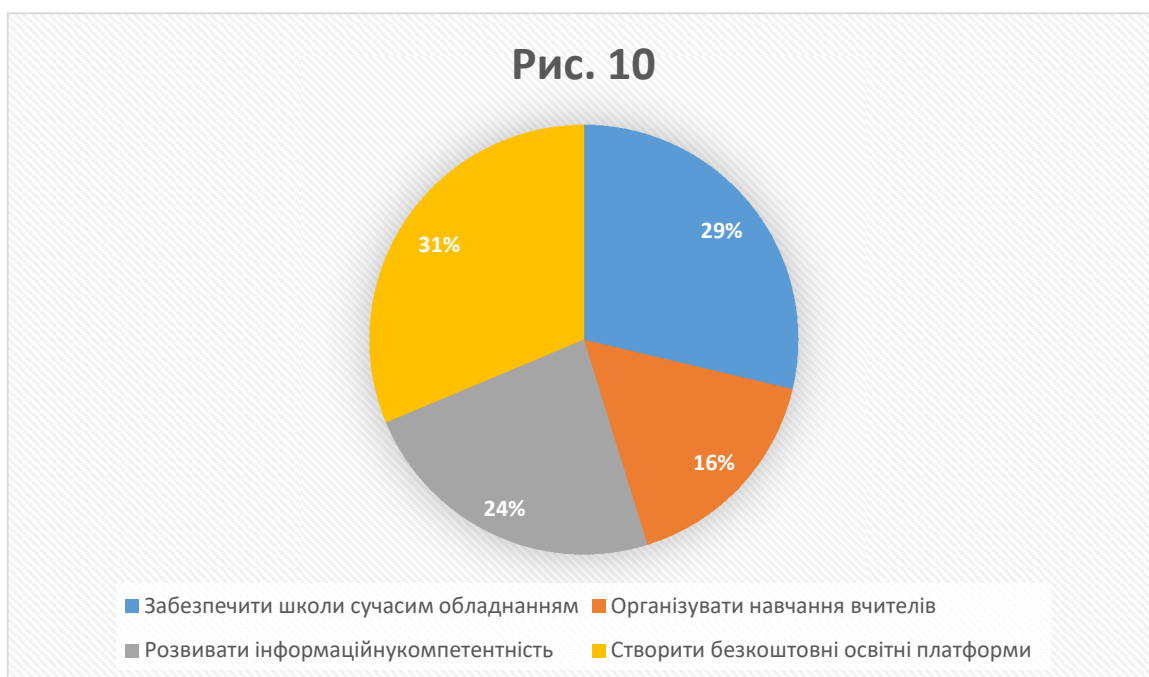
Вважаю, що саме ці фактори найбільше впливають на респондентів при голосуванні, вони правильно зазначили, що державні установи повинні забезпечувати навчальні заклади та учасників освітнього процесу сучасними цифровими пристроями як обов'язкове доповнення до дистанційного навчання: А-70,9%, Б-28,7%. (Рис. 9).

«Які першочергові кроки потрібно зробити державним установам, щоб дистанційне навчання стало органічним продовженням традиційного?»

11 викладачів (66,9%) та студентів (31,3%) вказували на необхідність створення платформи для безкоштовної освіти (Рис. 10).

«Які першочергові кроки потрібно зробити, щоб дистанційне навчання стало органічним продовженням традиційного?»

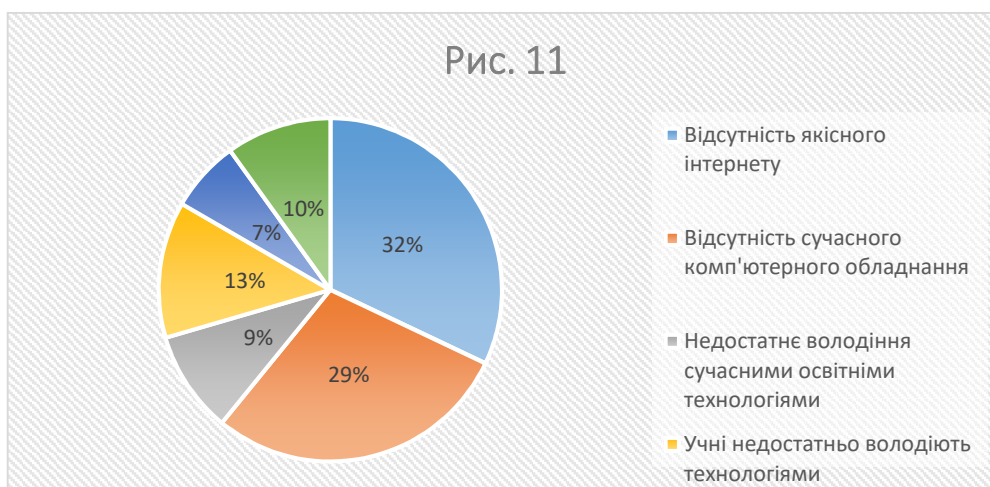
Значна кількість опитаних викладачів (48,8%) зазначила, що вони надають пріоритет оволодінню навичками ефективного використання технічних засобів та прогресу сучасних інформаційних технологій.

16,5% школярів підтримують вчителів і вважають що вони готові до віддаленої роботи, що вимагає підвищення професійного рівня вчителів із використанням ІКТ у навчальному процесі.

Відповідь на запитання доводить те, що бажання викладачів та школярів покращити свої навички та знання роботи з комп'ютерними технологіями та застосування сучасних інформаційних технологій в класі.

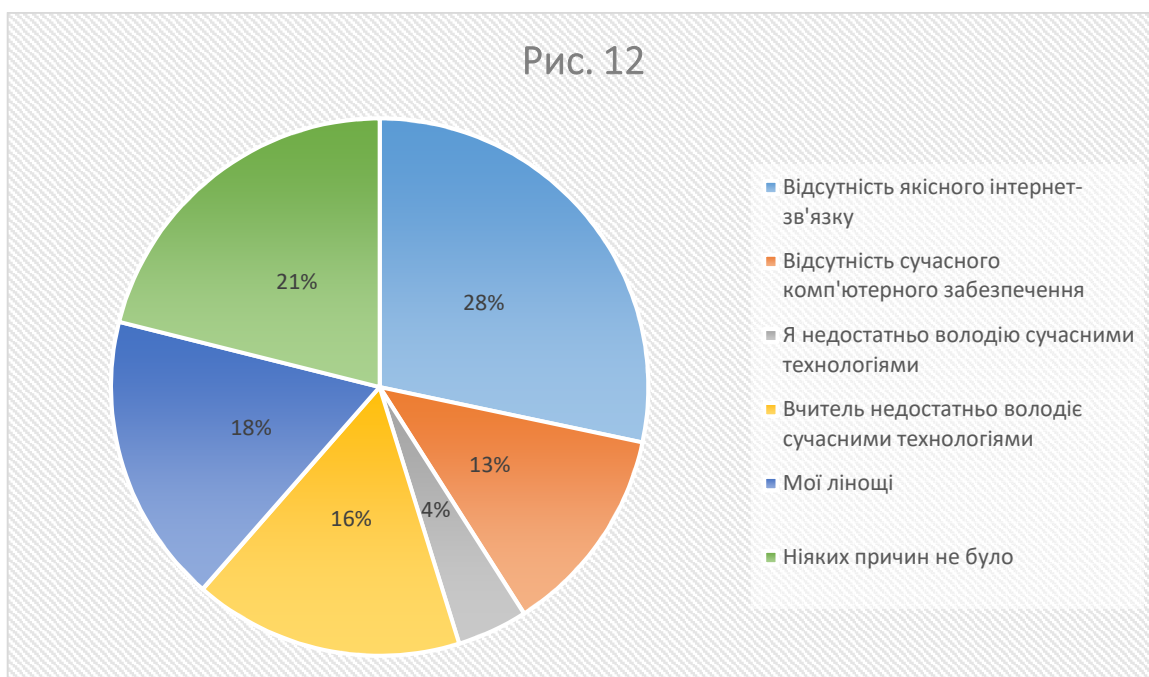
Опитування показало, що відсутність якісного Інтернету є головною перешкодою для організації роботи в режимі дистанційного навчання (А-58,1%, Б-42%). Не менш значущою перешкодою для викладачів, які працюють віддалено, є недостатнє забезпечення сучасними комп'ютерними технологіями (52,3%), а школярів – лінх (25,9%). Результат освітніх знань з предмета при роботі дистанційно залежить від викладача, тому через це школярі (24,1%) вважають важливим фактором обізнаності вчителів новітнім засобам масових інформацій, натомість викладачі зазначають, що школярі також бракує таких знань (23,3%). Однак невеликий відсоток студентів (6,3%) вважає, що вони мають низький рівень навичок використання сучасних технологій, тоді як серед викладачів ця кількість набагато вища - 17,4%. (Рис. 11).

«Які причини, на Вашу думку, перешкоджали організації повноцінного дистанційного навчання?»

18,2% школярів зазначили відсутність сучасного комп'ютерного програмного забезпечення. Лише 10,8% вчителів визнали, що не бажають змінювати традиційний спосіб організації навчального процесу. 42% опитаних школярів сказали, що їм бракує якісного Інтернету. (Рис. 12).

«Які причини перешкоджали повноцінному дистанційному навчанні?»

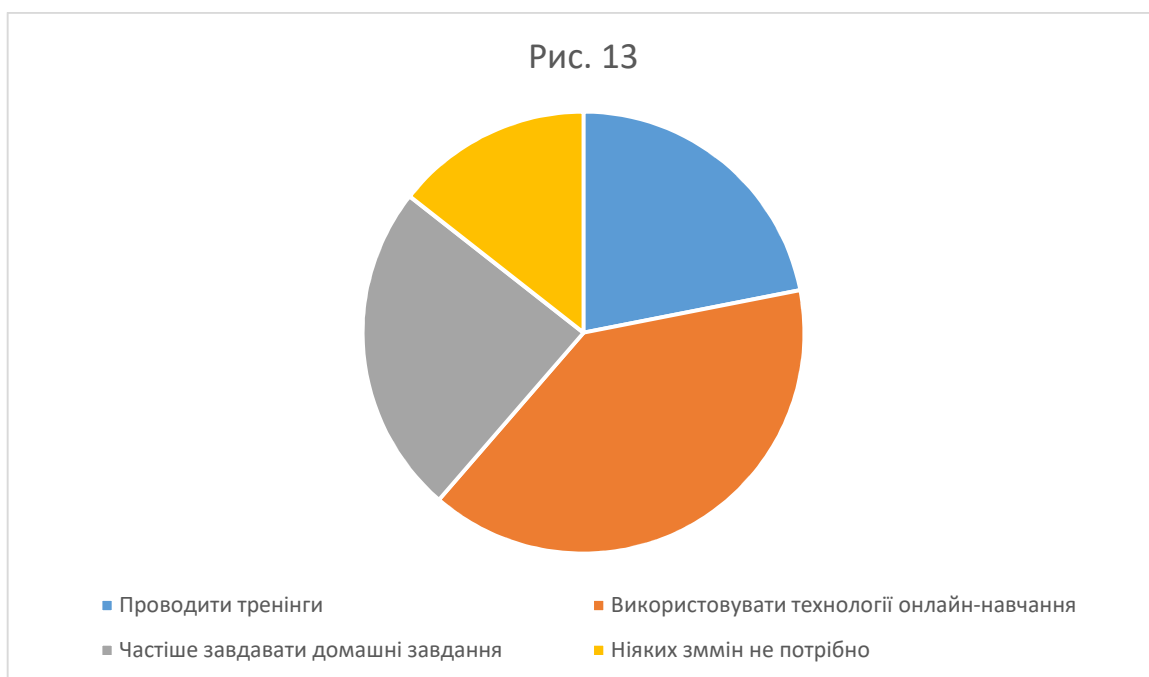

Значна кількість респондентів (А-32,6%, Б-23,5%) погодилися з тим, що для вдосконалення організації дистанційного навчання необхідно запровадити зустрічі онлайн, конференції, семінари та тренінги.

Викладачі визначають організацію, яка використовує цифрові ресурси для підтримки науково-методичного забезпечення діяльності викладачів, як важливий крок до вдосконалення процесу дистанційного навчання (61%). Більшість викладачів (65,1%) вважають, що використання технологій онлайн-навчання в класі є ефективним методом.

Серед опитаних школярів 56,8% прийняли вибір організації освітньої діяльності, а 34,5% опитаних школярів висловили бажання виконати домашнє завдання на освітній платформі. (Рис. 13).

«Які першочергові кроки повинна зробити школа для поліпшення дистанційного навчання?»

Однак 9,3% вчителів та 20,4% школярів вважають, що українська система освіти не потребує змін.

Відсоток викладачі, які підтримують дистанційне навчання, становить 39,5% респондентів («так» -8,1%, «переважно» -31,4%), а школярів - 59% («так» -19,7%, «переважно так») Отже - 39,3%).

Результати дослідження, проведеного в соціальній мережі «Facebook» показали, що в галузі освіти існують технічні та професійні навички, організація та освіта.

Висновок до розділу. Освіта є найважливішою складовою культурного та соціально-економічного розвитку. Лише покращуючи рівень соціальної освіти, ми можемо створити умови для соціального благополуччя. Без належної освіти та наукових досліджень жодна країна не може досягти справжнього сталого розвитку.

Дистанційне навчання – це можливість спілкування та передачі інформації з використовуючи сучасних комп’ютерні технологій. Це дозволяє в одному місці забезпечувати гнучкість, доступність, модульні принципи, спеціалізований контроль якості навчання, економічний та організаційний підрозділи. Дистанційна освіта спрямована на розширення освітнього

середовища, щоб найкращим чином задовольнити потреби та права людини у сфері освіти.

Розвиток комп'ютерної техніки та її широке впровадження та розповсюдження, значне збільшення кількості користувачів Інтернету та стрімкий розвиток телекомунікацій відкрили нові можливості для дистанційного навчання та рішуче сприяли впровадженню дистанційних технологій.

З огляду на це, для організації дистанційного навчання учням необхідно створити відповідну частину інформаційного та навчального середовища, тобто набір бази навчальних матеріалів, включаючи стандарти освіти, курси, плани роботи, конспекти лекцій та практична робота.

Розвиток комп'ютерних технологій та дистанційного навчання має велике значення для навчання учнів з фізичними та розумовими вадами та дітей з індивідуальними освітніми потребами (сліпих, сліпоглухонімих), які не можуть навчатися за загальною програмою. Але вони не повинні бути неосвіченими лише через свої недоліки, адже ці люди також можуть працювати на благо країни та суспільства.

У сучасному світі потрібно постійно навчатись, оскільки все навколо нас вдосконалюється, а розвиток науки і техніки також постійно рухається вперед. З одного боку, ця технологія забезпечить якісне викладання, наймаючи викладачів з вищим рівнем кваліфікації, а з іншого - виправить методику викладання на основі раніше виявленого рівня підготовки та психологічних особливостей учнів завдяки попереднього онлайн-тестування, навчання на комп'ютері вдома, у зручний для учнів час.

На мою думку, дистанційне навчання – це технологія майбутнього. Його можна використовувати в усіх системах освіти для виконання широкого спектра завдань освіти, навчання, навчання та розвитку особистості. Тому необхідно розробляти та впроваджувати нові розробки у дистанційне навчання.

Можливо у майбутньому, завдяки розвитку комп'ютерних технологій, дистанційне навчання витіснить очні заняття.

3.4. Конспекти уроків

Урок № 1

Тема: Пісня календарної церемонії.

Мета: Розуміння веснянок як жанру й ознак календарно-обрядових пісень; удосконалювати вміння самостійно працювати з навчальним матеріалом, робити висновки та порівнювати; виховувати пам'ять, зв'язну мову, навчитись логічно і послідовно висловлювати свої думки. Уміння мислити, відчувати, спостерігати, зацікавити учнів до прочитання народної творчості, особливо до неповторності, мелодичності пісень.

Обладнання: запис народної пісні, ілюстрація учнівської пісні-подорожній календар весняних канікул.

Зміст курсу

1. Організаційні моменти

1. Визначте тему та мету цього уроку.

2. Мотивація учнів до навчання.

3. Зміст уроку

Курс починається з коротких творів та пісень. Учні заздалегідь підготували презентацію та показали кадри весняного фестивалю. І учні повинні на основі цього матеріалу працювати у групах та виконувати завдання. Після цього один учень з групи демонструє виконання завдання.

Літературознавці

- Пісні календарної церемонії включають...

- Календарні пісні включають...

-Слава в пісні жнив...

-Автором цієї пісні вважається Маруся Чурай...

-Основна тема «Віє вітер, вітер віє»-

-У народній пісні «Ой летить стріла» переможено символічне число...

-Захід «Думу про Марусю Богуславку» відбувся в

- Червона стручка орхідеї, ворона, синє море, широка дорога - це...

III. 1. Літературно-музичний твір «Весна іде»

Вчитель. Весна заговорила з нами привітним і теплим голосом співачки. Уявіть собі, як вона приходить: ласкаво світило сонце, і від цієї теплоти відкрилися очі першої квітки, і пташки щасливо заспівала. (Слайд 2)

Учень. 15 лютого у Стритні зима зустрічала весну, за народними повір'ями. (Слайд 3)

Учень №2. Справжня весна настає ще пізніше. Вважається, що його принесли через крила птахів. 30 березня., наші прадіди одягалися у святкові костюми і вітали кожного квітами весни. Також традицією було випікання господинями печива у формі жайворонка та голуба. Діти співаючи носили їх по селищу та цим пророкували весну на те, щоб вона прийшла.

Учень. «Благослови, мати, весну закликати, зиму проваджати» [4, с.55].

Мама (учениця). Діти, давайте покличемо весну, з жайворонками, з посмішками, зі зеленими травами та добротою в серці.

Та давайте не забудемо і про квіти, які нас радують своїми яскравими барвами.

Учні (хор). Весно, весно, червоний день, що ж ти принесеш?

Весна. Я принесу вам тепло та настрій. Я принесу вам квіта та пташок...

Вчитель. Пісні на згадку про прихід весни називається веснянками. «У різних регіонах України мають інші назви: гаївки, гагілки, ягілки, яголайки, маївки, рогулки.» [10, с.55]

Спів Веснянок захоплюючий, бо вони кличуть весну, але й величний, бо святкують саме цей період року.

Учень №2. Тоді коли луки заросли травою, люди у селі організувала традиційні весняні спартакіади. Вибирали найкрасивішу дівчину, яку прикрашали кетягами та барвінком, вели хоровод, рука об руку. Група учнів вела хоровод «Подольночка» (слайд 7)

Перший учень. Також вели «кривий танець». (Читання весняних пісень «Він девіантний танець»)

Дівчина студентка. Чому цей танець називають пишними?

Учень №2. Саме тоді, коли в давні часи на нашу рідну землю нападали чужинці, наші предки своєю основною задачею вважали привчання свого потомства бути обережними та плутати сліди, для того щоб не дати ворогові потрапити до селища. Це репродукція «Вайву».

Вчитель. Після того часу, коли запровадили християнство, то веснянки стали традиційними піснями під час служіння, і сьогодні їх співають навколо храмів та церков. Зазвичай останній день свят для дівчат є сумним, тому пісні починають звучати сумніше.

Дві дівчини заспівали або прочитали веснянку «Ой, кувала зозуля» у формі діалогу

Вчитель. Велика кількість веснянок оспівують не лише в танці, а й в ігрищах. Пісенна гра включає «CurveDance», яка виконується вне в одній версії і виконується по-різному, існує в багатьох вев залежності від локації. Досить популярними є такі пісні та ігрища: «Просо», «Льнина», «Нагатенг» тощо. Деякі рухи у танці подібні до оранки, ручного сіяння, копчення, косовиці. Які саме обряди описуються у цих піснях: «Посіяти просо та сіяли», «Скажи, мамо, як вибрати льон?»

Цими піснями здавна привчали дітей до сільського життя, а саме ведення сільського господарства, до праці з землею. Задяки іншим пісням дівчата навчаються буди господарками та привчають до охайності, допомагають зустрічатися, виявляти інтерес до протилежного полу і обирати собі майбутніх чоловіків («Ой ягиль, ягілочка», «Царівна», «Цар», «Вони танцюють хоровод» та ін.).

Ще з часів язичництва до нас прийшла віра у весняні квіти та сили природи. Ця віра була заснована предками та зберіглася у цих піснях. Тож вчіться на традиціях свого краю, піснями збагачуйте себе та освячуйте себе, а джерело духовної нації не дайте замулюватися й висихати.

3. 2. Групування, доповнення та звіти про взаємооцінку.

3. Гра «Хто швидше?»

Завдання учням написати в оброблених весняних квітах у своїх зошитах пестливі та ласкаві словосполучення. Перемогу здобуде той, чия квітка буде скоріше за всіх заповнена.

4. Робота в групах

Кожній групі буду роздано листок із запитаннями, після чого учні протягом 10 хвилин розмірковують та дають невеличку відповідь.

Картки:

- Які бувають форми весняних квітів «ой весна, весняні полудня красні»? Чому?

- Охарактеризуйте ті переваги, які надає нам весна та які відбуваються явища у природі, для приклада можн взяти будь-яку веснянку.

- Поміркуй, через що всі птахи згадують зозулю в пісні?

- Приведіть приклад анафори і приспів у будь-якій веснянці на вибір та поясніть яку роль вини відіграють.

- З'ясуйте, які основні характеристики веснянок.

6. Закріпити знання, уміння та навички

1. Літературні ігри

Завдання: Знайдіть «відповідність» до заданого слова.

2. Гра «так чи ні?»

Завдання: Дайте відповідь на твердження за допомогою сигнальної картки (червона – так; синя – ні).

-Календарні пісні включають пісні про кохання та колискові.

-Пісня весни – русалка, купання та жнива.

-Початок цього ж рядка в пісні називається анафорою.

-«Curve Dance» - це веснянки.

-Чи побудована пісня «Ой весна, весна вдень красна» у формі монологу?

-За українською міфологією, чи перетворює зозуля жінку на птаха?

-Хіба спів і танці бажання людей прискорити прихід весни?

– Приспів – це початок.

7. Підсумки курсу

відображення

Метод «мікрофон». Студентам пропонується висловити свої враження від курсу, один за одним («ланцюжком») вони беруть аналоговий мікрофон і продовжують подавати початок речення.

* Мені подобається...

* Найвражаючий...

*Сьогодні для мене відкриття...

* Я хочу дізнатися більше про...

7. Оголошення результатів навчальної діяльності учнів та мотивації навчаннявісім.

Домашня робота:

1. Виконайте «усне малювання» на уявному малюнку під впливом однієї з оброблених у ході веснянок.

2. Розкажіть пісню (за вибором учнів).

Урок №2

Тема уроку: «І. Франко. Короткі відомості про митця і його багатогранну творчість. «Захар Беркут». Історична основа повісті.» [6, с.55]

Мета: Отримати нові знання учнями про багатьох сторін творчості Івана Франка; зробити детальний аналіз твору; визначити історичні аспекти в повісті «Захар Беркут» та особливості написання; познайомити дітей з історичними подіями та місцями, які описані у повісті; вдосконалити навички виразного читання прозового тексту; формування вираження зв'язного мовлення, пам'яті, мислення, порівняння, робити висновки, брати за приклад життя тогочасного народу, щоб виховувати життєві здібності учнів; Виховувати любов до Батьківщини і пишатися нашими предками, які мужньо

захищали Руську землю від зовнішніх ворогів, цікавили учнів нашою історією.

Тип курсу: отримувати нові знання

Обладнання: підручники, портрети Івана Франка, його бібліотека творів, пейзажні фотографії Тухрі, зображення монголів, зображення окремих сюжетів творів, написи.

Хід уроку

За рідний край і життя віддай

Народна творчість

Відданість Батьківщині і життю фольклор

I. Організаційні моменти.

II. Зрозумійте, наскільки добре студенти емоційно підготовлені до курсу. Технологія смайликів.

3. Усвідомити опорні знання у формі діалогу запитань.

Поясніть, як ви розумієте значення слів у цій темі.

Чи багато ви знаєте про життя Івана Франка, особливо його дитинство?

Яких видатних митців ви читали? Як ви їх пам'ятаєте?

Чому, на вашу думку, Івана Франка називають каменярем?

Як Україна і світ вшановують Івана Франка?

4. Оголосити тему, мету та мету курсу.

Учитель: Діти, я пропоную вам сьогодні влаштувати день знайомства із творчістю Івана Франка. Давайте згадаємо ті факти, які ми про нього вже знаємо! Тому що вивчали його на минулих курсах. Пропоную вам обмінятись своїми знаннями з другом за партою. (заповнення першої колонки)

Профіль Івана Франка

Учитель: Тепер заповніть третій стовпчик у формі звернення до письменника.

На рахунку Івана Франка понад 5 тис. праць із різних галузей літератури та науки. Опубліковано п'ятдесят томів – лише одна третина написаного. На початку ХХ ст. Ім'я Франка стає все більш популярним.

Учитель: А тепер у моєму звіті до Івана Франка заповніть третю колонку.

На рахунку Івана Франка понад 5 тис. праць із різних галузей літератури та науки. Опубліковано п'ятдесят томів і це є зовсім невелика частина того, що він встиг написати. Популярність Франко здобуває на початку ХХ ст., його прізвище стає впізнаваним.

5. Сприйняття учнями нових матеріалів

1. Перегляньте мультимедійну презентацію «Багатогранна творчість Івана Франка» [4, с. 56]

2. Додаткові матеріали

«27 серпня 1856 року в селі Дрогобицького повіту Галичини в родині ковалів, відомих на всю округу, народився хлопчик з рудим волоссям і ясними очима.» [4, с.56] Яся – розумна дитина. Він ставить багато запитань старшим. Вони майже завжди не можуть вгамувати цікавість хлопця, і більшість із них відповіли: «Виростеш – сам усе навчишся». Хлопчик виріс на роботі, комунікабельний. Він охоче допомагає батькам по господарству, любить і розуміє природу передгір'я.

Мама Івася, яка ласкава і вміє співати, дуже любить українські пісні, завдяки їй хлопець зміг вивити багато текстів народних пісень.

Мій тато славиться своїми чудовими майстрами та надзвичайною мудрістю.

Досить часто неписьменні тато й мама хотіли дати освіту своїм дітям, це було їх мрією. У шестирічному віці Івась пішов до школи у найближче селище, де народилася його мати, бо саме ця школа у Нагуєвичі була найкращою. Потім хлопець пішов у так звану нормальну школу при Дрогобицькому монастирі, а потім – у Дрогобицьку гімназію. Під час навчання тут Франко разом із далеким родичем Косицької жили в квартирі на околиці міста. Вона часто спить на стружці Домовини, яку виготовляють у її столярній майстерні.

Цю дитину легко навчити, тому що вона від природи здатна і з чудовою пам'яттю. Як писав І. Франко в автобіографії, що дядько допоміг йому навчитись читати за 10 днів. «...Шевченко...Майже все запам'ятав (пам'ять дозволяє диктувати уроки історії, а вчитель цілу годину вчив, майже не пропустивши жодного слова». «Моїм товаришам!»)[5, с.57], - згадував він. Письменник навчався багато років.

Письменник рано став сиротою. У дев'ятирічному віці батько помер. Ставши сиротою Іван почав заробляти на існування написанням творів для учнів. Учитель був здивований, що всі учні раптом стали розумнішими, розкривали тему, вносячи свої корективи. Він і не здогадувався, що ці твори були написані Іваном Франком.

Коли з Франком почав жити вітчим, Гринь Гаврилик, який сав доглядати за дитиною, він зміг замінити батька хлопчика. Франко з вітчимом протягом життя спілкувався. Старанна і добра душевна людина докладас всіх зусиль, щоб ця людина отримала освіту.

За рішенням від 9 квітня 1868 р. шкільна рада звільнила І. Франка, оскільки він мав можливість оплатити навчання.

У 16 років І. Франко втратив матір і вдруге одружився з вітчимом. У його сучасних спогадах з'явився стрункий хлопець середньої статури, з рудим кучерявим волоссям, високим чолом, ясними очима, урочистим виразом і чарівною розмовою.

Серед однолітків його відмінність полягає в тому, що він вмів все, писати і читати, орієнтуватися. Самоосвіта стає пріоритетною для письменника, він починає збирати бібліотеку, яка містить близько 500 книг, у тому числі іншомовних.

«14 жовтня 1875 року Франко став студентом кафедри філософії Львівського університету» [5, с. 57]. Тут юнак проявив таланти, у січні 1876 р. він отримав 21 085 злотих від нагородної стипендії фундації С. Гловипського, і його звільнили від навчання, як талановитого студента.

«Згодом він був заарештований за вступ до таємного соціалістичного товариства (пов'язаного з «неблагонадійними людьми»). Згодом він ледь не помер під час відбування другого арешту.

Щоб зберегти докторську дисертацію, Франко семестр навчався у Чернівецькому університеті» [5, с.57]

Влітку 1889 р. його було заарештовано третій раз за розмову в якій говорилося про те, що між Галичиною та Україною не буде кордону.

У 1895 р. розпочалася підготовка до виборів палати громад. Виборча система далека від справедливої: представник фермера обирається з 75 тис. виборців, а дворянин – з 50 осіб. «І. Франко сказав про ці вибори: «Я балотувався від Галичини і перевіряв повну законність галицьких виборів, так би мовити, на власній шкурі»[6, с.95].

У 1898 р. на Тернопільсько-Збаразько-Скаратській області І. Франко знову балотувався на державні збори та зазнав невдачі.

Постать Івана Франка надзвичайна. Про це свідчить те, що комісія миру, яка відбулася в Стокгольмі, вирішила відзначити рік в який відбулася ця комісія та і згодом навіть сторіччя з дня народження письменника у всіх країнах.

Франко нині один письменник, якого можна номінувати на Нобелівську премію з літератури.

Документ 1915 року під номером 19, який міститься в архіві Шведської академії, з якого Франко значиться під номером 4, але переможцем цього року став інший. «25 листопада 1915 р. номінацію подав священник УГКЦ д-р Йосип Застирець із Відня. Кандидатуру Франка підтримав доктор Гаральд Герн з Упсали.» [6, с. 52]

Іван Франко помер 28 травня 1916 р., і через це він був виключений зі списку кандидатів.

- Він пропонує використовувати в Галичині назву "українець" та виключити назву «русин» - це традиційна назва місцевого галичанина. У «Відкритому листі до тогочасної молоді в Галичині» (1905 р.) Франко писав:

«Треба вчитися почувати себе українцями — ні галичанами, ні буковинцями, і ніяким суспільством українцями на кордоні...»

- Це перший український професійний письменник, який наважився працювати з пером у руці. У нього немає ні національних праць, ні винагород, ні місця в закладах освіти.

3. Перевірка виконаного завдання, а саме заповнення колонки.

4. Проведення гри «Пошук неправильних виразів»

Іван Франко народився 25 травня 1895 р. у сім'ї хлібороба у Нагуєвичках на Полтавщині (Дрогобиччина). Він добував освіту у Львівській (Дрогобицькій) гімназії, там він вивчав історію, математику, іноземні мови. Закінчивши середню школу письменник переїхав до Відня. Першою збіркою віршів стала збірка «З нагір'я і низовини». Іван Франко постійно вигадує собі псевдоніми. Конкурс на визнання кращого роману спонукав Франка до написання повісті «Захар Беркут».

4. Що сказав учитель. Повість «Захар Беркут»

1882 рік письменник ділиться зі своїм товаришем І. Біллі своїми творчими ідеями.

Повість «Захар Беркут» стає популярною. Цей твір дуже цікавий своєю історією написання. На кращий твір з історичним змістом було оголошено конкурс, який був організований журналом «Зоря» (1882 рік). Франко також вирішив взяти участь у цій номінації. Заради цього йому довелося поводити пів року у своїх родичів.

«Ця робота з використанням коротких відомостей про вторгнення монголо-татар на Русь та перехід через Карпати з Галицько-Волинських літописів.

Головні герої творів: навала монголів, Пета, Брен.

Так, власне, інші художні образи – Тугар Вовк, Захар Беркут, Мирослава, Максим – усі створені автором» [6, с. 56].

4. Проблемна доставка

За жанровою приналежністю твір «Захар Беркут» є історичним романом. Що на вашу думку характеризує такий роман?

Теоретична частина уроку. Робочі записи.

Історичні романи – це твори, засновані на історичних сюжетах, які відтворюють певну епоху та образи героїв цієї епохи.

Для того, щоб зміст був зрозумілим необхідно вивчити певний історичний етап, що становить кістяк роману, тобто певні історичні події у творі (наступ 1340-х рр. Монгольсько-татарське плем'я на чолі з Батиєм, який окупував Київ, носить Подорож до Угорщини).

1. Як ви вважаєте, що стало поштовхом для автора аби написати даний роман? (Інтерес до історії Батьківщини).
2. Які ви здобули знання стосовно боротьби народу з монголами?

Землі Київської Русі у 1241 році були знищені вогнем та пограбовані онуком Чингісхана. Плем'я безжально шматувало тіла простого люду, калічили душі людей та вбивали їх, що спричиняло поневолення та масового знищення народу. Руйнація міста ула неминучою через постійну облогу міста, яке було в результаті окупованим. Франко стверджує, що у його романі «Захар Беркут» усі персонажі є його вигадкою, а не історичними постатями. Проте, це не стало на перешкоді правдивого подання історичних подій тієї доби. Так, є в роботах, і історичні документи, які також підтверджують це. Напад монголо-татар є історичним фактом, то є твір є історичним. Автор точно назвав їхнього ватажка, намалював маршрут битви, і навіть згадує та описує битву на Калці. Також твір не уникає і народного фольклору та легенд, які людина завжди переносить з покоління в покоління. Твір «Захар Беркут» можна вважати тим твором, який поєднав у своєму сюжеті історію та легенди.

Але не все так правдиво, тому що, наприклад, про історію затоплення монгол в Карпатах не встановлено історичним фактом, але цю розповідь можна знайти у легендах. Важливою є легенда про кам'яний стовп, який охоронявся. Цей камінь можна вважати «священним» і уособленням життя

богині смерті. Елітні війська завойовників загинули в долині. У примітках до твору автор вказав на інший вид фольклорного матеріалу, який він використав – народну казку про ченців у Київській печері, пов'язуючи її із Зимовим палацом. Автор творчо використав цю історію, щоб розповісти, як формувався світогляд Захара Беркута.

4. Коментар учителя до карти.

Насправді село, у якому відбуваються події існує. Воно знаходиться у Львівській області в лісистій місцевості. Можемо разом з вами знайти його на карті. До сих пір люди переказують народні легенди щодо цього села. Одна з них, її назва пов'язана із загибеллю великої кількості племен, і вся околиця виділяє неприємний (тухлий) запах.

4. Визначте теми, ідеї та питання оповідання та запишіть їх у зошит

Тема твору: розповідає про те, як волелюбний народ на півночі захищав свої домівки від навали монгольських татар.

Філософія праці: вихваляйте мужність, патріотизм і вміння долати перешкоди; засуджуйте зраду, жадібність, збагачуйтеся за рахунок інших.

Основна ідея твору: людська сила-єдність, підтримка, взаємоповага.

Тип: історична повість.

5. Запитання в класі

-Які події описані в повісті? (1241 р., XIII ст.)

- Яких героїв ви зустрічали в прочитаних оповіданнях? (Тугар Вовк, Мирослава, Максим Беркут, бояри)

-Чому історичні твори починаються з побутових сцен полювання? (Автор хоче викликати інтерес у читачів).

4. Інтеграція.

1. Закріпити знання, уміння та навички. Диктант.

Завдання: Записати сов, пов'язаних із героями твору.

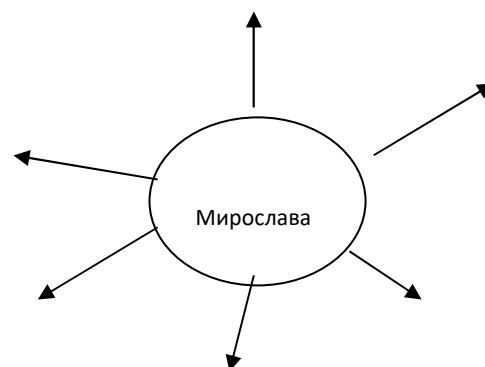
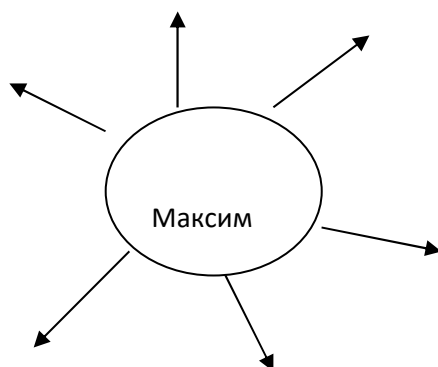
Пристрасна натура, мужність, доброта, хоробрість, гордість, харизма, сила, смирення, крихкість, син гори, сміливість, винахідливість, вірність, спритність.

6. Публікація результатів навчання.

Історія Захара Беркута - про кожного з нас. Це змушує нас думати про те, що ми будемо робити, коли наш спосіб життя буде під загрозою. Чи втечемо ми, чи будемо боротися і захищати свою віру?

Сім, домашнє завдання та рекомендації щодо виконання

Вивчіть третю і четверту частини оповідання.

Висновки до 3 розділу. Дистанційне навчання базується на сучасній інформаційно-комунікаційній підготовці та підвищенні кваліфікації. Якщо говорити в цілому, то таку форму навчання як дистанційна можна вважати інновацією у сфері освіти та новим етапом у розвитку освіти. Відбувається стрімкий перехід від звичної дошки до електронної, або мультимедійної, від звичайної бібліотеки до електронної, звичні приміщення класу перетворюються на віртуальні. Перевагою такого навчання є те, що на певну категорію дітей не тиснуть діти, які знаходяться в класі, не заважають сприймати інформацію. Деякі діти отримують додатковий стимул для подальшого саморозвитку. Для звичної системи освіти дистанційна освіта стала справжнім проривом. Віртуальні лекційні курси дозволяють корегувати час, який треба витратити на навчання на власний розсуд. За допомогою такого навчання можливо об'єднувати декілька курсів, які треба опанувати, самостійно встановлюючи графік для кожного з них. Однією з переваг такого типу навчання є можливість вчитися скрізь, де є комп'ютер, а матеріали відповідають всім вимогам будь-якого учня, крім того, учні мають

можливість самостійно встановлювати графік для виконання своїх завдань. Одним із значних недолік є те, що вчитель не може контролювати процес виконання цих завдань, тому деякі учні можуть виконувати їх з чієюсь допомогою.

ВИСНОВКИ

Виконавши дослідження, ми дійшли таких висновків.

1. XXI століття – це період переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому вирішальне значення мають якість людського потенціалу, освіта для всіх та культурний рівень.

Комп'ютери швидко увійшли в різні сфери повсякденного життя суспільства, тому широке впровадження комп'ютерних технологій у навчальний процес є важливим завданням для вчителів.

2. Використання інформаційних технологій у курсах української мови та літератури може відбуватися по-різному, залежно від багатьох чинників, найважливішими з яких є: потреби конкретних курсів, рівень різних курсів та наявність сертифікованих курсів у середніх класах освіти.

3. Потрібно оптимізувати реальний рівень використання ІКТ у класі шляхом вдосконалення стилів та методів роботи, що вже існують, а також шляхом фундаментального пошуку позиції цифрових технологій у навчальній програмі.

4. Необхідний моніторинг та дослідження впливу технічних засобів навчання на учнів, а також формулювання детальних стандартів «гігієни» правил користування обладнанням в класі.

5. Час, витрачений на використання ІКТ у класі, повинен бути обмежений попитом на обладнання, а не бажанням викладача урізноманітнити матеріали курсу.

6. Перспективою розвитку цифрових технологій навчання є розширення переліку технологій, які дозволяють диференційовано використовувати обладнання. Водночас вибір ІКТ має визначатися почуттям необхідності для учнів.

7. Слід змінити характер навчально-методичних матеріалів ІКТ у навчальній програмі: від описових завдань до завдань із їх застосуванням. Водночас вони мають урізноманітнити та зосередитися на роботі в класі.

8. Підвищення рівня можливостей інформаційно-комунікаційних технологій є одним із основних завдань щодо підвищення кваліфікації вчителів та самонавчання професійних навичок.

9. При розробці навчальних матеріалів приділяйте більше увагу вільно розповсюджену програмному забезпеченню.

10. Вивчити закордонний досвід використання різних електронних пристроїв у навчальному процесі та впровадити його елементи у роботу.

11. Навчальні матеріали мають давати дітям можливість вирішувати проблеми зручним і природним способом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрусенко В.П. Діалогічне навчання на уроках української літератури. Харків: Основа. Випуск 1. 2009. 109 с. (Бібліотека журналу «Вивчаємо украї Барст О. Структурно-семантические особенности организации гипертекстового нарратива. URL: <http://www.lib.uaru.net/diss/cont/219526.html> (дата звернення: 15.11.2021).
2. Беженар Г., Волинко О. Нові інформаційні технології у навчальному процесі сучасної школи. *Директор школи*. 2005. № 37 (373). С.13–15.
3. Бовтенко М.А. Компьютерная лингводидактика: Учебное пособие. М.: Флинта: Наука, 2005. 216 с.
4. Богдан Л. Впровадження мультимедійних технологій у навчання: крок у майбутнє це наше теперішнє. *Зарубіжна література*. 2010. № 2124 (421424). С. 6062.
5. Бугайко Т.Ф., Бугайко Ф.Ф. Навчання і виховання засобами літератури. Київ: Рад. школа, 1973. 176 с.
6. Васюта С. Роль методу наочності у розкритті образності поетичного слова на уроках літератури в старших класах. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2007. № 11. С. 2328.
7. Відкриті уроки з української мови: посібник для вчителя / упоряд. Г.Р. Корицька. Харків: Основа, 2007. 208 с. (Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу»; вип. 5 (42)).
8. Воробцова В.В. Використання інформаційних технологій навчання на уроках української мови і літератури. URL: <http://www.nbav.gov.ua>. (дата звернення: 15.11.2021).
9. Відкриті уроки з української мови та літератури: посібник для вчителя / уклад. Н.Д. Павлова. Харків: Основа. Вип. 2. 2008. 159 с. (Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу»; вип. 9 (58)).

10. Відкриті уроки з української мови та літератури: посібник для вчителя / уклад. Н.Д. Павлова. Харків: Основа. Вип. 3. 2010. 191 с. (Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу»).

11. Волошина Н.Й. Сучасний урок літератури в школі. Наукові основи методики літератури. Навчально-методичний посібник / За ред. доктора пед. наук, проф., члена-кореспондента АПН України Н.Й. Волошиної. Київ: Ленвіт, 2002. 151-156 с.

12. Гороховський О.І. Методичні аспекти створення навчальної літератури для дистанційного навчання. Київ. 2007. 543 с.

13. Гузеев В. Поколения образовательных технологий: технология образования в глобальном информационном сообществе. Химия в школе. 2009. № 2. С. 1217.

14. Гуржій А.М. Інформаційні технології в освіті. Проблеми освіти: наук.-метод. зб. Київ. : ІЗМН, 1998. Вип. II. 5–11 с.

15. Дауров А. Применение новых информационных технологий в учебновоспитательном процессе средней общеобразовательной школы. URL: www.vestnik.adeget.ru/files/2007. (дата звернення: 20.11.2021).

16. Дмитренко П.В., Пасічник Ю.А., Дистанційна освіта. Київ: НПУ. 1999. 25 с.

17. Жарковська Т. Інтеграція медіаосвіти з предметами гуманітарного циклу. *Завуч*. 2013. № 16 (130). С. 67.

18. Жук Ю. Дослідження впливу інформаційних і комунікаційних технологій на формування особистісних якостей учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Вересень*. 2010. № 1 (23). С. 1821.

19. Іванов В.Ф. Шкоба О.Я. Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів. *Інформаційне суспільство*. 2012. № 16. С. 41-52.

20. Іванов В. Ф., Волошенюк О. В. Медіаграмотність: Підручник для вчителів. Київ: Центр вільної преси, Академія Української преси. 2017. 319 с.

21. Інтелектуальні ігри на уроках української мови та літератури. Випуск 2: навч. посібник / уклад. О.О. Маленко. Харків: Основа, 2009. 209 с. (Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу»; вип. 3 (64)).

22. Інтерактивне навчання на уроках української мови та літератури: навчальний посібник / упоряд. К.Ю. Голобородько, Н.П. Ткаченко. Харків: Основа, 2007. 176 с. (Бібліотека журналу «Вивчаємо українську мову та літературу»; вип. 4 (41)).

23. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні
URL: www.mediaosvita.com.ua/material/koncepciya-vprovadzhennya-mediaos...
(дата звернення: 09.08.2021).

24. Концепція діяльності Українського центру дистанційної освіти Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут». Київ: КПІ. 2000. 5 с.

25. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. Київ: КПІ, 2000. 12 с.

26. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред. – упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; за науковою редакцією В.В. Різуна. Київ: Центр вільної преси. 2012. 352 с.

27. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>. (дата звернення: 22.11.2021)

28. Онкович Г.В. Засоби масової комунікації у термінологічному просторі медіаосвіти. *Дивослово*. 2010. № 5. С. 2931.

29. Орлов А.П. Масмедійна освіта: перспективи й впровадження. *Постметодика*. 2010. № 1(53). С. 3440.

30. Пасічник Є.А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти. Київ: Ленвіт, 2000. 384 с.

31. Пентилюк М.І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики: збірник статей. Київ: Ленвіт. 2011. 256 с.

32. Поляруш Н.С. Науково-дослідна робота з української літератури (курсіві, дипломні, магістерські роботи): Навчально-методичний посібник для студентів освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавра, магістра. Вінниця. 2017. 65 с.

33. Пультер С.А. Методика викладання української літератури в середній школі: курс лекцій для студентів-філологів / С.А. Пультер, А.М. Лісовський. Тернопіль: Підручники і посібники, 2004. 144 с.

34. Ротаєнко П. та ін. Мультимедійні засоби навчання. *Інформатика*. 2009. №6. С. 1015.

35. Серова Т. Гипертекст в информационных сетевых коммуникациях. *Школьные технологии*. 2011. № 3. С. 176-178.

36. Скорина Л. Аналіз художнього твору: Навчальний посібник для студентів гуманітарних спеціальностей (філологія, літературна творчість, журналістика) / Л. Скорина. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан. 2013. 424 с.

37. Соп'яненко К.Г. Творчий пошук нових форм, методів і засобів вивчення української літератури у сучасній середній загальноосвітній школі / К.Г. Соп'яненко. Глухів: Б.в., 1999. 74 с.

38. Телішевська Л.С. Вебквест в організації проектної та дослідницької діяльності учнів на уроках словесності. *Вивчаємо українську мову та літературу*. 2012. № 26 (318), вересень.

39. Уліщенко В.М. Представлення чи ілюстрування? (Презентація та її роль у діалогічному навчанні української літератури). *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. № 9. С. 44.

40. Франко І.Я. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Збір, творів: У 50-ти т. Т. 41. К.: Наук. думка, 1984. С. 194-410.

41. Шатківська В. Система інтерактивних форм, методів і прийомів сприймання епічного твору в єдності змісту і форми студентами педагогічного коледжу. *Методичний пошук: Викладацько-студентські*

наукові роботи з питань методики викладання мови і літератури. Житомир: Вид-во: ЖДУ ім. І. Франка, 2014. Випуск дванадцятий. Частина II. 48-52 с.

42. Шелехова Г.П. Використання комп'ютерних технологій на уроках української мови. *Українська мова і література в школі*. 2011. № 5. 45 с.

43. Шуляр В.І. Сучасний урок літератури: технологічні моделі: навч. посібник. Миколаїв: Видво ЧДУ ім.Петра Могили. 2009. 136 с.

44. Шуляр В. Учень-читач і вчитель-фасилітатор в умовах сучасної школи: науковометодичний посібник / Видавець: Ганна Гінкул

45. Шуляр В. Методична лощія: бібліографічний путівник учителя літератури. Миколаїв: Іліон, 2008. 336 с.

46. Шуляр В.І. Сучасний урок української літератури. Харків: Вид. група «Основа», 2009. 121 с. (Б-ка журн. «Вивчаємо українську мову та літературу»; Вип. 9 (70)).

47. Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку). URL: <https://nus.org.ua/articles/krytychne-myslennya-2/> (дата звернення: 10.09.2021).

48. Яценко Т. Тенденції розвитку методики навчання української літератури в загальноосвітніх навчальних закладах (друга половина ХХ – початок ХХІ століття): монографія. К: Педагогічна думка, 2016. 360 с.